

BARANGAY PROTOCOL

SA PAGDUMALA SA MGA KASO SA CHILDREN IN CONFLICT WITH
THE LAW UG CHILDREN AT RISK

Published by the
Juvenile Justice and Welfare Council

**BARANGAY PROTOCOL IN MANAGING CASES OF
CHILDREN IN CONFLICT WITH THE LAW AND CHILDREN AT RISK**
First Edition (Cebuano Version), 2023

Quezon City, Philippines

TABLE OF CONTENTS

Sulod	Panid
CHAPTER 1 SA DILI PA GAMITON KINI NGA MANWAL	3
CHAPTER 1-A PIPILA KA MGA BUTANG NGA PANG-ADMINISTRATIBO	4
CHAPTER 1-B UNSA ANG KALAHIAN SA CICL UG CAR	8
CHAPTER 2 INISYAL NGA KONTAK SA CICL (UG INISYAL NGA INTERBYU).....	11
CHAPTER 3 INTERVENTION PROGRAM UG KUSTODIYA SA CICL NGA WALAY DISCERNMENT	42
CHAPTER 4 DIVERSION SA CICL	53
CHAPTER 5 ANG CHILD AT RISK (CAR).....	67
CHAPTER 5-A PAGDUMALA SA USA KA CAR SUMALA SA RA 9344	68
CHAPTER 5-B INTERVENTION PARA SA CAR	72
CHAPTER 6 PAGLIKAY NGA MAHIMONG CICL.....	81

CHAPTER 1

SA DILI PA GAMITON KINI NGA MANWAL

Panid 4

CHAPTER 1-A
Pipila ka Mga Butang nga Pang-Administratibo

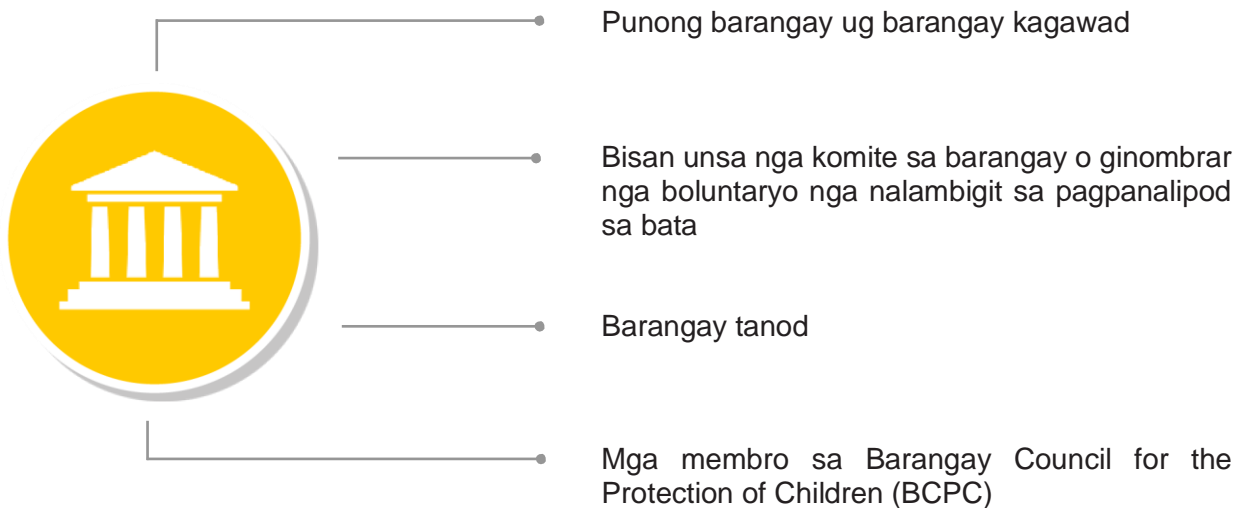
Panid 8

CHAPTER 1-B
Unsa Ang Kalahian sa CICL ug CAR

CHAPTER 1-A

PIPILA KA MGA BUTANG NGA PANG-ADMINISTRATIBO

Kini nga Manwal alang sa mga grupo sa mga indibidwal sa barangay nga gadumala sa mga Children in Conflict with the Law (CICL) ug Children at Risk (CAR) sumala sa balaod nga Republic Act (RA) 9344, as amended by RA 10630, sama sa:

Una Pamilyara ang mga letra ug numero niini nga Manwal.

BCPC	Barangay Council for the Protection of Children
CICL	Child in Conflict with the Law; Children in Conflict with the Law
CAR	Child at Risk; Children at Risk
DSWD	Department of Social Welfare and Development
JJ	Juvenile Justice
LSWDO	Local Social Welfare and Development Officer; pwede nga ang City Social Worker and Development Officer o ang Municipal Social Worker and Development Officer
NGO	Non-government organization
RA 9344	Ang Republic Act No. 9344 o “Juvenile Justice and Welfare Act” nga giamendahan sa Republic Act (RA) Num. 10630
WCPD	Women and Children Protection Desk

Ang barangay kinahanglang magpatuman og sistema sa komunikasyon ug koordinasyon uban sa mosunod aron modali ang pagdumala sa mga kaso sa CICL (ug sa mga kaso sa CAR):

- LSWDO (ug ubang opisyal sa DSWD sa Rehiyon);
- Public Attorney's Office (PAO);
- Lokal nga health officer;
- WCPD sa Philippine National Police (PNP); ug
- Regional Juvenile Justice and Welfare Council (JJWC)

Ang barangay kinahanglan usab nga adunay gipatuman nga network uban sa:

Mga opisyal sa eskwelahan sulod sa barangay

Mga NGO nga motabang sa mga bata

Mga organisasyon nga faith-based

Ang pag-ila kanila ug sayo ug pagsugod og network uban kanila kay makatabang sa barangay sa mas dali nga pagpatuman sa balaod.

Ang barangay adunay mubo nga panahon sa pag-areglar sa usa ka CICL gikan sa sinugdanan sa pagkontak. Mas dali ipatuman ang balaod kung adunay direktoryo nga anaa sa barangay.

Palihog pil-api ang direktoryo sa sunod nga panid (ug sa Annex A sab) ug pagbutang og kopya nga andam kanunay ug makita dayon diha sa barangay hall.

DIREKTORYO SA BARANGAY

Mga detalye sa pagkontak aron matabangan ang usa ka CICL ug usa ka CAR

	NGALAN / MGA NGALAN	Mga numero sa telepono / Mga puluy-anan
LSWDO (Barangay)		
LSWDO (Dakbayan, Munisipyo, o Probinsiya)		
PAO		
Opisyal sa Regional JJWC		
PNP - WCPD		
Police Community Precinct		
Mga health worker sa barangay		
Lokal nga mga health officer / health center		
Mga doktor nga nagpuyo sa barangay		
Lokal nga civil registrar		
Mga NGO nga motabang sa mga bata		
Mga organisasyon nga faith- based		
Mga opisyaales sa eskwelahan		

Pil-api dayon gisia o ipa-photocopy para sa barangay reference. (Kopyaha usab sa Annex F sa Manwal.)

Seguroha nga kanunay naay kopya ang mga mosunod para sa mga gapatuman sa RA 9344 sa barangay:

1. Flowchart A hangtod C-1 (Annex A hangtod C niini nga Manwal)
2. Flowchart sa pagdumala sa bata nga nisupak sa ordinansa (Annex D niini nga Manwal)
3. Mga dokumento alang sa mga barangay (Annex E-1 hangtod E-4 niini nga Manwal)

Ang mga flowchart ug mga dokumento kinahanglanon sa maayo nga pagpatuman sa balaod.

Katapusan **Pagbaton niining mosunod sa file.**

Aron samot nga epektibo ang pagpatuman sa RA 9344 ug paggamit niini nga Manwal, palihog nga naa pod mga kopya sa mga mosunod aron andam alang sa pakisayran:

1. RA 9344 nga giamindahan
2. Mga regulasyon sa pagpatuman sa RA 9344 nga giamindahan
3. Protocol sa Integrated Care Management para sa Pagpatuman sa RA 9344

CHAPTER 1-B

UNSA ANG KALAHIAN SA CICL UG CAR

Ang CICL lahi ra sa CAR.

Hibal-i kung ang bata giisip nga usa ka CICL o usa ka CAR. Dayon, mahibal-an nimo kung unsa nga mga chapter ang gamiton diri sa Manwal.

Kanus-a ba nga mahimong child in conflict with the law (CICL)?

Ang CICL nagpatumong sa usa ka bata nga “gipasanginlan, giakusahan, o gihukman nga nakahimo og usa ka sala sumala sa mga balaod sa Pilipinas.”

Mga pananglitan sa CICL mao ang mga bata nga giakusahan nga nakahimo og pagpangawat o pagpanulis, pisikal nga panakit, gituyong pagpanghasol, pagpanglugos, o pagpatay.

Kanus-a ba mahimo nga child at risk (CAR)?

Ang bata usa ka CAR (ug dili CICL) kung siya misupak:

1. og mga lokal nga ordinansa mahitungod sa mga kalapasan sa juvenile status;
2. mga gaan nga sala ug kasaypanan kontra sa kahusayan o kaluwasan sa publiko; o
3. mga sala nga dili magamit sa mga bata ug swilto sila sa prosekusyon.

 CICL (Child in Conflict with the Law)	 CAR (Child at Risk)
<p>Sa barangay level, KANUS-A mahimong child in conflict with the law? Sa higayon nga ang usa ka bata dad-on sa kustodiya sa barangay kay gipasanginlan nga nakahimo og usa ka sala sumala sa balaod sa Pilipinas, ang bata isipon nga usa ka CICL.</p>	<p>Kanus-a ang usa ka ordinansa molangkob sa usa ka “juvenile status offense”? Kung ang usa ka ordinansa naglangkob sa lilihukan sa mga menor de edad nga wala isipa nga usa ka paglapas o dili silotan kon buhaton sa usa ka tiguwang, kini nga ordinansa mao ang giisip nga naglangkob sa “juvenile status offenses.”</p>

CICL (Child in Conflict with the Law)

Sa pag-areglar sa usa ka CICL, unsa nga mga chapter niini nga Manwal ang akoang gamiton?

- Chapter 2 hangtod 3 niini nga Manwal; ug
- Flowchart A hangtod C-1 (Annex A hangtod C)

Ilustrasyon: Kanus-a ang bata mahimong usa ka CICL?

Kung ang usa ka bata gidala sa usa ka tag-iya sa tindahan sa barangay kay nangawat kuno og pagkaon sa tindahan, usa na ka CICL ang bata sugod sa iyahang pagdakop sa tag-iya sa tindahan.

Kung ang usa ka bata gidala sa tag-iya sa tindahan sa barangay kay nawala kuno ang bata ug dili makit-an ang iyahang mga ginikanan, ang bata dili usa ka CICL.

Kon ang tag-iya sa tindahan nagtuo nga nakakita siya og bata nga nangawat og usa ka butang gikan sa tindahan apan wala gi-report ang bata sa barangay, dili CICL ang bata.

Kung gidala sa barangay tanod sa iyahang kustodiya ang usa ka bata nga anaa sa tindahan mga alas 11:00 sa gabii (lapas sa 9:30 sa gabii nga oras sa curfew nga gipatuman sa barangay), ang bata dili isipon nga CICL sumala sa RA 9344. Ang paglapas sa curfew ordinance dili usa ka sala sumala sa balaod sa Pilipinas. Apan, ang bata mahimong isipon nga CAR (tan-awa sa panaghisgot sa ubos ug sa Chapter 5 sa panid 68).

CICL ug ang upat ka papel sa mga barangay

Ang barangay adunay importante nga papel sa upat ka nag-unang mga dapit mahitungod sa CICL.

1. Pagdala sa kustodiya sa CICL
(Tan-awa sa Chapter 2 sa INISYAL NGA KONTAK.)
2. Pagtabang sa paghibalo kung asa itugyan ang usa ka CICL nga milihok nga walay discernment ug sa pagpatuman

CAR (Child at Risk)

Ang pamatasan nga gilangkuban sa giingon nga ordinansa dili isipon nga usa ka kalapasan ug dili mahimong silotan kung gibuhat sa usa ka bata.

Unsa ang mga ehemplo sa mga lokal nga ordinansa mahitungod sa juvenile status offenses?

Ang bata nga nakahimo sa bisan unsa sa mosunod mao ang CAR:

- paglapas sa curfew
- pagbinulakbol
- pagsupak sa ginikanan
- mga ordinansa kontra sa pagpanigarilyo
- mga ordinansa kontra sa pag-inom
- ubang mga ordinansa nga gipatuman sa mga lokal nga gobyerno mahitungod sa mga juvenile status offenses

Unsa ang mga gaan nga mga sala ug mga kasaypanan kontra sa kahapsay sa publiko o kaluwasan ang makapahimo sa usa ka bata nga CAR?

- dili maayong pamatasan
- eskandalo sa publiko
- pangharas
- paghubog-hubog
- pagkahubog sa publiko
- makadaot nga pagsinamok
- bandalismo
- sugal
- pagpakilimos
- pagsagbot-sagbot
- pagpanghi sa publiko
- pang-trespass

Unsa nga mga sala ang dili ikadapat sa mga bata pero pwede sila mamahimo nga CAR kung ilang mabuhat?

Kon ang bata makahimo sa bisan unsa sa mosunod nga mga sala, ang bata luwas sa prosekusyon **apan** isipon nga usa ka CAR:

1. prostitusyon (sumala sa Seksyon 202 sa

CICL (Child in Conflict with the Law)

sa INTERVENTION program sa bata
(Tan-awa sa Chapter 3 sa INTERVENTION ug PAGTINO SA KUSTODIYA.)

3. Pagpahigayon sa Diversion Proceedings ug pagtabang sa pagpatuman sa DIVERSION program alang sa CICL nga adunay discernment
(Tan-awa sa Chapter 4 sa DIVERSION.)
4. PAGPUGONG sa mga bata nga mahimong children at risk o in conflict with the law
(Tan-awa sa Chapter 6 sa PAGPUGONG.)

CAR (Child at Risk)

Revised Penal Code)

2. pagpakilimos (sumala sa Presidential Decree [PD] Num. 1563)
3. paghingos og rugby (sumala sa PD Num. 1619)

Kung nagdumala sa usa ka CAR, unsa nga mga chapter niini nga Manwal ang akoang gamiton?

Ang Chapter 5 niini nga Manwal ug ang miuyon nga Flowchart sa pagdumala sa usa ka child at risk nga nakasala sumala sa usa ka ordinansa o nakahimo og usa ka gaan nga sala o kasaypanan (Annex D niini nga Manwal) ang gamiton para sa CAR.

Ang Chapter 6 sa Manwal naghulagway usab sa mga programa sa barangay aron makatabang sa pagpugong sa CAR nga mamahimong CICL.

TIMAN-I

Ang usa ka CAR nga nakalapas sa usa ka ordinansa o nakahimo og gaan nga sala o kasaypanan sama sa gilista sa ibabaw dili usa ka CICL.

PAHIBALO: Adunay ubang mga matang sa CAR nga wala gilangkoban niini nga Manwal.

Kini nga Manwal naglangkob ra sa gihulagway nga CAR sa ibabaw. Naa pay ubang klase sa CAR—kadtong “mga huyang o at risk sa paglihok sa usa ka paagi nga makadaot sa ilahang kaugalingon o sa uban, o mga huyang ug at risk nga matukmod ug mapahimuslan nga mahimong in conflict with the law tungod sa personal, pamilya, ug katilingbanon nga kahimtangan.

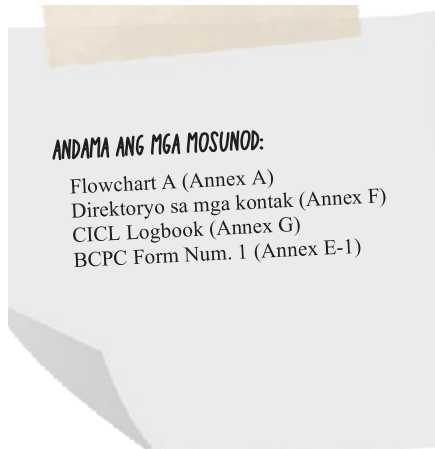
Adunay gilain nga mga balaod ug mga manwal nga gamiton sa pag-atubang sa ubang mga kaso sa CAR (pananglitan: mga bata sa kadalanan, mga bata nga giabusaran sa pisikal o sekswal nga paagi, mga bata nga nagpuyo sa lugar nga adunay armadong panagsangka). Ayaw kini gamita nga Manwal alang sa ubang mga matang sa CAR.

CHAPTER 2

INISYAL NGA KONTAK SA CICL (UG INISYAL NGA INTERBYU)

CHAPTER 2

INISYAL NGA KONTAK SA CICL (UG INISYAL NGA INTERBYU)

Sa higayon nga dad-on ang usa ka bata sa kustodiya sa barangay tungod kay gipasanginlan kini nga nakahimo og kalapasan sumala sa balaod sa Pilipinas, ang bata isipon nga usa ka CICL.

Kanus-a adunay inisyal nga kontak sa CICL?

Adunay “inisyal nga kontak” sa higayon nga ang usa ka opisyal sa barangay, membro sa BCPC, o pribado nga lungsoranon nga **makadakop o makakustodiya** sa usa ka CICL tungod sa giingong nakahimo kini siya og kalapasan.

Unsa may angay buhaton sa barangay sa pagkasikop o pagkustodiya sa CICL?

Timan-i ang code nga: **Id-Ex-Reg-In + Form-OA + Med-T-R**

- Una nga bahin: Id-Ex-Reg-In
- Ikaduha nga bahin: Form-OA
- Ikatulo nga bahin: Med-T-R

Kining tanan nga mga lakang buhaton sulod sa walo ka oras gikan sa pagkasikop sa CICL.

Una nga bahin: Id-Ex-Reg-In

Inig human dayon sa pagdala sa CICL ngadto sa kustodiya, ang opisyal sa barangay kinahanglang:

1. **(Identify) Magpaila** sa CICL
2. **(Explain) Ipasabot** sa bata ang **r.o.c.**
 - (reason) rason sa pagdala sa bata ngadto sa kustodiya
 - (offense) kalapasan nga giingong nahimo
 - (constitutional rights) katungod sigun sa konstitusyon
3. **(Register) Pagrehistro** sa CICL Logbook

**Una nga bahin:
Id-Ex-Reg-In**

4. **(Inform) Pahibal-on** ang mga ginikanan/magbalantay sa bata, social worker, PAO, ug lokal nga health officer

Id-Ex-Reg-In + Form-OA + Med-T-R

Unsa ang husto nga paagi sa PAGPAILA ngadto sa CICL sa inisyal nga pagkontak?

1. Ipaila-ila ang imong kaugalingon nga “ate” o “kuya” sa CICL;
2. Hisguti ang imong papel sa barangay (“Tanod ko diri sa Barangay 143 ...”);
3. Ipakita ang saktong identification card, o pagsul-ob sa imong uniporme isip opisyal sa barangay o membro sa BCPC; ug
4. Paggamit og diskarte nga mahigalaon sa bata (mga pulong, tono, pamatasan).

Unsa ang imong IPASABOT sa CICL?

Ipasabot ang **r.o.c.** o ang:

1. (**reason**) rason sa pagdala sa bata ngadto sa kustodiya;
2. (**offense**) kalapasan nga giingong nahimo; ug
3. (**constitutional rights**) katungod sa bata sigun sa konstitusyon.

Gamit ang simple nga sinultian/dayalekto nga masabtan sa CICL, ang opisyal sa barangay nga nagkustodiya sa bata kinahanglang mopasabot sa mahigalaon nga pamaagi sa mga mosunod:

1. (**reason**) rason nganong gidala ang CICL sa kustodiya

“Gidala ka diri sa barangay hall ni Mang Juan nga nagtaho nga aduna kay gikuha sa iyang tindahan nga wala nimo bayri o pananghiri ...”

“Nandito ka sa barangay kasi ni-report ni Mang Juan na may kinuha ka raw sa tindahan n’ya nang ‘di nagbabayad o nagpapaalam man lang ...”

2. ang (offense) sala nga giingong nahimo

“... ang pagkuha sa usa ka butang nga wala bayri o wala pananghiri kay usa ka pagsupak sa balaod. Mahimo kining isipon nga pagpangawat.”

“Ang pagkuha ng isang bagay nang ‘di nagbabayad o nagpapaalam ay bawal sa ilalim ng batas. Ito ‘yong tinatawag nilang ‘theft’ ...”

3. ang (constitutional rights) konstitusyonal nga mga katungod sa bata

“Pahinumdoman tika nga:

- a. “... aduna kay katungod nga maghilom lang. Kasabot ka?”
- b. “... aduna kay katungod nga makakuha ug makinaugalingon ug may katakos nga abogado nga imong pinilian. Kasabot ka?”
- c. “... kon dili nimo kaya bayran ang serbisyo sa usa ka abogado, ang gobyerno makahatag og abogado nga motabang kanimo. Kasabot ka?”
- d. “... ang imong mga isulti pwede gamiton batok kanimo sa bisan unsang korte sa balaod. Nakasabot ka ba niining tanang katungod?”

“...ipapa-alala ko sa iyo na:...

- a. *“...karapatan mong manatiling tahimik kung nais mo. Naintindihan mo?”*
- b. *“...karapatan mong magkaroon ng sariling abogado na pipiliin mo o ng magulang mo. Naintindihan mo?”*
- c. *“...kung ‘di ka makakuha ng sariling abogado, pwede kang bigyan ng gobyerno ng abogado kung gugustuhin mo. Naintindihan mo ba?”*
- d. *“...kung ano man ang sabihin mo, pwedeng magamit ‘yon sa korte laban sa iyo. Naintindihan mo ba ang mga karapatan mo?”*

TIMAN-I

Ang mosunod nga mga buluhatan kay strikto nga ginadili kung kuhaon ang kustodiya sa bata:

1. paggamit og mga instrumento nga pamuwera o pangpugong
2. wala kinahanglana nga kapintasan o puwersa
3. bulgar nga pinulongan
4. sekswal o binastos nga dinuolan sa bata
5. tortyur

Kon gikinahanglan ang pagkapkap sa bata ...

Kon ang mga sirkumstansiya nagdiktar sa pagpahigayon sa pagkapkap (pananglitan kon ang bata kay nigamit ug pagpanlupig ug armas), kapkapa ang bata sa usa ka paagi nga mahigalaon, dili makaminos ug sensitibo sa gender. Ang usa ka babaye nga bata mahimong kapkapan lang sa usa ka babaye nga representante sa barangay.

Asa dad-on ang bata human kini siya sikopa?

Ang opisyal sa barangay, tanod, o membro sa BCPC modala sa CICL sa estasyon sa barangay alang sa inisyal nga imbestigasyon. **Apan** kon sa punto sa inisyal nga pagkontak matino sa barangay nga ang mga sirkumstansiya nanginahanglan ug dinalian nga tabang sa pulisya (pananglitan sa grabe nga pagpanlupig), ang barangay mahimong direkta nga dal-on ang bata sa estasyon sa pulis.

Kanus-a nimo iduso dayon ang kaso sa CICL sa pulis?

Gitambagan ang mga barangay personnel nga mikustodiya sa bata nga iduso dayon ang kaso sa CICL ngadto sa WCPD sa pagkasayod nga ang bata:

- gipahimuslan sa mga hamtong sa dihang nahimo ang kalapasan;
- balik-balik nga nakasala;
- labaw sa 15 anyos ug ang silot sa kalapasan nga nahimo kay mulapas ug 6 ka tuig; o
- nakahimo og seryoso nga kalapasan sama sa gilista sa ubos.

Iduso dayon ang CICL sa WCPD kon ang grabe nga kalapasan nga nahimo sa bata bisan unsa sa mosunod:

- Pagpatay og mga ginikanan o paryente;
- Pagpatay;
- Pagpatay og bata;
- Kidnapping ug seryoso nga ilegal nga detensyon nga diin gipatay o gilugos ang biktima;
- Pagpangawat nga adunay pagpatay o pagpanglugos;
- Makadaot nga pagpanunog;
- Paglugos;
- Carnapping nga diin gipatay o gilugos ang drayber o angkas; o
- Mga kalapasan ubos sa RA Num. 9165 (Comprehensive Dangerous Drugs Act) nga silotan og pagkaprison og lapas sa dose (12) ka tuig.

Human madala sa kustodiya ang CICL pero bag-o sa pormal nga magpahigayon og Intake Interview, unsa may buhaton?

- **Irehistro** ang bata isip usa ka CICL sa CICAL Logbook; ug
- **Pahibaw-a** ang mga ginikanan/magbalantay sa bata, social worker, PAO, ug lokal nga health officer

Unsa nga importanteng datos/impormasyon ang kinahanglang makuha gikan sa CICAL alang sa katuyoan sa REGISTRATION sa CICAL Logbook? (Tan-awa ang sampol nga panid sa Logbook - Annex G.)

- Ngalan sa bata
- Pinuy-anan sa bata
- Petsa ug oras sa pag-intake
- Kalapasan nga giingong nahimo
- Ngalan sa mga ginikanan/magbalantay ug mga contact details

Sa pagkuha sa ngalan sa mga ginikanan/magbalantay sa CICAL, pahibaw-a sila sa nahitabo ug tambagi sila sa pag-adto sa estasyon sa barangay (o sa dapit sa insidente).

Unsa'y buhaton kon ang bata dili makasulti o dili mosulti sa iyang ngalan?

Kuhaa ang impormasyon nga gikinahanglan alang sa pagparehistro gikan sa ubang mga tawo nga mahimong anaa ug kontaka dayon ang social worker aron makakuha og tabang sa pakig-estorya sa bata.

Unsa'y buhaton kon wala ang ginikanan/magbalantay o dili sila makontak?

Isulat sa intake form nga ang ginikanan/magbalantay wala o dili makontak ug pahibaw-a dayon ang LSWDO sa maong kasayoran.

Isip dugang nga lakang aron mapanalipdan ang bata, pahibaw-a ang bisan kinsa nga tawo nga mao'y motabang sa bata (o mao unya ang mag-atiman o mokustodiya og temporaryo) pagkahuman makompleto ang pag-intake. Ang uban niini nga mga tawo mahimong maapil ang mga paryente sa bata.

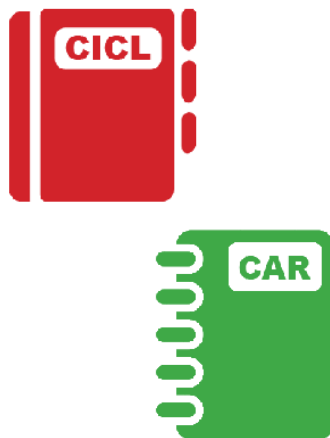
Unsa'y buhaton kon ang bata walay ginikanan o magbalantay?

Isulat sa intake form nga ang bata mahimong "gipasagdan" o "gibiyaan" ug pahibaw-a dayon ang LSWDO sa kamatuoran nga ang CICL walay ginikanan o magbalantay nga nag-atiman kaniya.

Kinsa ang maka-akses sa impormasyon sulod sa CICL Logbook?

Kompidensyal ang CICL Logbook ug mahimo lang ma-akses sa mga mosunod:

- Opisyal sa barangay nga mikuha sa kustodiya sa bata
- Punong Barangay ug mga opisyal sa barangay ubos sa BCPC
- LSWDO
- JJWC

Lahi-lahi nga mga logbook para sa CICL ug para sa CAR ang kinahanglang mintinaron. Lahi ang CICL Logbook sa CAR Logbook. Ayaw irehistro ang impormasyon sa CICL sa ubang mga logbook nga naglangkob sa ubang mga kaso nga naglambigit ug mga bata.

Ginikanan/magbalantay/paryente sa bata

Pahibaw-a sila nga ang ilang anak anaa sa kustodiya tungod sa usa ka kalapasan ug hangyoa sila nga (1) moadto sa estasyon sa barangay diin ang bata gitanggong sa kustodiya ug (2) magdala og kopya sa birth certificate sa bata o bisan unsang opisyal nga dokumento nga nagpakita sa edad sa bata.

Kon dili makit-an ang mga ginikanan o magbalantay sa bata, pahibal-a ang kinaduolan nga paryente.

Social worker

Pahibaw-a ang LSWDO:

- nga usa ka CICL ang anaa sa kustodiya (ug ang oras sa dihang ang bata gidala ngadto sa kustodiya);
- sa pag-adto sa estasyon sa barangay aron tabangan ang bata kon mahuman na ang intake ug inisyal nga interbyu.

Kon dili nimo makontak ang LSWDO sulod sa walo ka oras gikan sa inisyal nga kontak, mahimo nimong tawagan ang mosunod:

- Social worker sa DSWD (gikan sa Regional o National Office)
- Bisan kinsang social worker nga konektado sa pribadong organisasyon o bisan unsang nasyonal o lokal nga yunit sa gobyerno

Pahibaw-a usab ang LSWDO sa bisan unsang espesyal nga mga sirkumstansya kabahin sa bata (pananglitan kon dili makontak o dili makalugar ang mga ginikanan/magbalantay sa bata; dili makakomunikar ug husto ang bata o makasabot sa sinultian/dayalekto nga gigamit sa opisyal sa barangay; adunay timailhan nga ang CICL gipasagdan, gibiyahan, o giabusaran.)

Ang gipili nga abogado o PAO sa CICL

Ang bata adunay katungod sa abogado. Tambagi ang PAO sa kalapasan nga giingong nahimo sa bata ug hangyoa ang PAO nga anaa siya (modawat og tawag o moadto sa estasyon sa barangay) samtang ginahimo ang Intake Interview.

Kon ang PAO dili makontak, kinahanglang isulat sa barangay intake form nga siya (1) mitawag sa PAO apan wala siya makaestorya og personal sa PAO nga abogado ug (2) usa ka mensahe ang gibilin sa opisina sa abogado sa PAO.

Lokal nga health officer o bisan unsang medikal nga propesyonal nga anaa

Pahibaw-a ang lokal nga health officer tungod kay ang CICL kinahanglang madala alang sa medikal nga eksaminasyon human sa inisyal nga kontak sa bata (tan-awa ang panid 34 alang sa mga detalye sa medikal nga eksaminasyon).

Sulod sa walo ka oras gikan sa inisyal nga kontak sa bata, kontaka ang:

1. ginikanan/magbalantay sa CICL
2. LSWDO
3. PAO (o abogado sa bata)
4. lokal nga health officer o bisan unsang ubang medikal nga propesyonal nga anaa

Isulat sa Intake Form ang rason sa pagkapakyas sa pagkontak sa bisan kinsa sa mga tawo sa ibabaw sulod sa walo ka oras ug ang paningkamot nga gihimo sa pagsulay sa pagkontak.

Andama kanunay ang imong direktoryo!
(Tan-awa ang Annex A niini nga Manwal.)

Ikaduha nga bahin: Form-OA

Pagkahuman sa “Id-Ex-Reg-In,” hinumdomi ang “**Form-OA**” kon:

- Ang barangay makapadayon sa Inisyal nga Interbyu pinaagi sa pagkuha sa statement sa CICL ug pagpil-ap sa **Intake Form**. (Gamita ang BCPC Form Num. 1; Annex E-1 sa Manwal);

Pahibalo: Kon ang CICL gikuha tungod sa reklamo o report sa usa ka pribadong lungsoranon, ang barangay kinahanglang mohangyo sa reklamante sa pagpil-ap sa **Complaint Form**. (Gamita ang BCPC Form Num. 2; Annex E-2 sa Manwal);

- Usa ka mahinungdanong bahin sa Inisyal nga Interbyu mao ang pagkumpirma sa **Sala** nga gihimo kuno sa bata ug pagtino sa **Edad** sa CICL.

Id-Ex-Reg-In + **Form-OA** + Med-T-R

Samtang gapil-ap sa Intake Form, nagpahigayon ka sa INISYAL NGA INTERBYU. Unsa ang imong nag-unang tumong?

Ang imong nag-unang tumong mao ang pagtino: (a) asa ang kaso nga naglambigit sa CICL kinahanglang iduso; ug (b) asa itugyan ang bata.

Ang naandan sa pipila ka mga barangay mao ang paghatag sa CICL og *code name* o *code number* aron mapabiling kompidensiyal ang pagkatawo sa bata. Ang usa ka barangay mokuha usab og letrato sa CICL aron itago sa talaan aron mao'y pakisayran sa mga kaso nga maotro ang mga kalapasan o mga kaso nga ang usa ka bata naggamit og lain nga ngalan. Ang kopya sa letrato kompidensiyal usab.

Unsaon nimo pagtino kung asa iduso ang kaso?

- Pinaagi sa pagkumpirma sa kalapasan nga giingong nahimo sa CICL
- Pinaagi sa paghibalo sa edad sa CICL

Kanus-a magsugod ang inisyal nga interbyu?

Ang inisyal nga interbyu magsugod gikan sa panahon nga bisan kinsa sa barangay makakuha gikan sa bata og bisan unsa nga impormasyon, sama sa ngalan sa bata ug personal nga mga kahimtang.

Sa dili pa sugdan ang Intake/Inisyal nga Interbyu, huna-hunaa ang pisikal ug sikolohikal nga panginahanglan sa CICL alang sa hustong pagdumala.

(Pananglitan: Gigutom ba ang bata? Nahadlok ba ang bata?)

Kinsa ang mopahigayon sa inisyal nga interbyu?

Ang inisyal nga interbyu mahimong ipahigayon sa barangay kapitan o bisan kinsang gitudlo nga barangay opisyal/boluntaryo nga mao'y nagkustodiya sa bata.

Unsa nga mga pangutana ang mahimong ipangutana sa panahon sa pakighinabi?

Pangutan-a lang ang katong mga gikinahanglan aron mapil-apan ang Intake Form (Annex E-1). Kung adunay mga impormasyon nga gikinahanglan sa mga intake forms nga mahimong ihatag sa ubang tawo (sama sa mga ginikanan, maestro), kuhaa kini nga mga impormasyon sa ila ug dili na gikan sa bata.

Ayaw pugsa o kombinsiha ang CICL sa paghimo og bisan unsang pamahayag o paghatag og bisan unsang impormasyon nga mahimong makapaangin sa bata.

Kinsa ang mahimong motambong sa panahon sa Intake Interview?

- Ang opisyal sa barangay nga midala sa bata ngadto sa kustodiya o kinsa mao'y gitudlo nga mointerbyu sa bata
- Mga ginikanan/magbalantay sa bata
- LSWDO
- PAO o legal counsel nga gipili sa CICL o ginikanan/magbalantay sa CICL
- Tighubad o mental health professional kon gikinahanglan ang iyang presensya aron matabangan ang bata sa pagpakigsulti ug pagsabot

Kumpidensyal ang Intake Interview. Dili mahimong motambong bisan si kinsang tawhana nga wala nalista sa ibabaw gawas kon ang presensya sa maong tawo gitugutan sa CICL ug/o sa mga ginikanan/magbalantay sa bata.

Kon makig-istorya sa CICL, gamita ang simple nga sinultian/dayalekto nga masabtan sa bata. Apan unsaon man kon lahi ang sinultian o diyalekto sa bata?

Pagkuha ug tighubad nga makatabang sa pagpahigayon sa intake. Pangayo usab og tabang gikan sa LSWDO aron maseguro nga ang pakig-estorya sa bata kay gihimo og tarong.

Unsa'y buhaton kon ang bata magdumili sa pagsulti?

Hangyoa ang tabang sa social worker aron maseguro nga ang pakig-estorya ngadto sa bata nahimo ug tarong. Kung ang bata adunay kakulangan ug kalisud sa pagpakigsulti, ang tabang sa usa ka angay nga medikal nga propesyonal kinahanglan makuha sa pagpahigayon sa pakighinabi.

ATOL SA INTAKE INTERVIEW, AYAW

- paggamit ug mga instrumento na pamuwera o pangpugong sa bata
- paggamit ug kapintasan, puwersa, o tortyur sa bata
- paggamit og bulgar nga pinulongan
- paghimo og sexual advances sa bata
- harasa o abusoha ang bata

Sa pagpil-ap sa Intake Form, labing timan-i ang giingong kalapasan sa CICL ug ang kaatbang nga silot.

Ang usa ka bata anaa sa kustodiya tungod kay ang CICL giingong nakahimo og krimen o kalapasan. Importante nga masulat sa Intake Form: (1) ang kalapasan nga giingong nahimo sa bata ug (2) ang kaatbang nga silot nga mapahamtang sa maong sala.

Sa pagpahigayon sa inisyal nga interbyu ug pagrekord sa impormasyon sa giingong kalapasan sa CICL, ipakita sa Intake Form ang:

- kalapasan nga nahimo;
- petsa, oras, ug dapit sa giingong kalapasan nga nahimo;
- opisyal sa barangay nga mikustodiya (ngalan, opisina, ug contact number sa nakasikop nga opisyal); ug
- rekord sa nangaging kalapasan o mga kalapasan (bisan pending o dili) nga nahimo sa CICL kon aduna man.

Unsa ang pipila sa mga kasagarang kalapasan nga hinungdan nga ang bata mahimong usa ka CICL?

Pisikal nga panakit

Paglugos

Pagpangawat

Mga buhat sa kaulag

Pagpanulis

Gituyong pagpanghasol

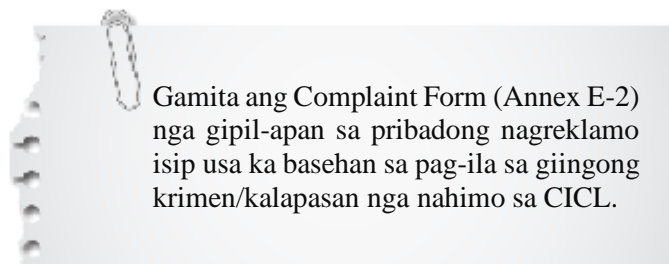
Paglapas sa Dangerous Drugs Act

Unsa ang angay nimong buhaton aron mailhan ang krimen/kalapasan nga giingong nahimo sa CICL? Makapangutana ka ba sa bata og pipila ka mga pangutana aron mahibal-an ang sala?

Pagpahigayon ug usa ka inisyal nga imbestigasyon para sa tarong nga pag-ila sa kalapasan nga nahimo sa CICL. Kung mahimo, kuhaa ang gikinahanglan nga kasayoran gikan sa mga tawo nga adunay kasayoran sa paghimo sa giingon nga paglapas (pananglitan mga saksi; ang tawo nga nagtaho sa kalapasan) **ug mahimo unta nga dili gikan sa bata.**

Gidala ba sa kustodiya ang CICL tungod sa reklamo/report sa usa ka pribado nga lunsoranon?

Kon ang CICL gidala tungod sa reklamo o report sa usa ka pribadong lungsoranon, ang barangay kinahanglan nga mohangyo sa nagreklamo nga pil-apan ang Complaint Form (gamita ang BCPC Form Num. 2; Annex E-2 sa Manwal). Kining Complaint Form mahimong basehan o dokuminto nga mosuporta sa pag-indikar sa giingong krimen/kalapasan sa CICL sa Intake Form nga dili na kinahanglan pang pangutan-on ang bata bahin sa kalapasan.

Unya kon ang bata mohimo og pamahayag nga nagtumong sa krimen nga giingong nahimo?

Kon sa bisan unsang oras human madala sa kustodiya ang CICL ang bata mohimo ug bisan unsa nga pamahayag nga nagtumong sa krimen/kalapasan nga nahimo, seguroha nga ang maong pamahayag gihimo sa atubangan sa:

- PAO (o usa ka legal nga magtatambag);
- LSWDO; ug
- ginikanan, magbalantay, paryente, o representante sa NGO.

Ang tanan sa ibabaw kinahanglang mopirma sa bisan unsang gisulat nga pamahayag nga mahimong himoon sa CICL.

Iduso dayon ang kaso sa CICL ngadto sa WCPD kung imong madiskobrehan nga ang bata nakahimo sa bisan unsa sa mosunod nga seryoso nga mga kalapasan:

- Pagpatay og mga ginikanan o paryente;
- Pagpatay;
- Pagpatay og bata;
- Kidnapping ug seryoso nga ilegal nga detensyon nga diin gipatay o gilugos ang biktima;
- Pagpangawat nga adunay pagpatay o pagpanglugos;
- Makadaot nga pagpanunog;
- Paglugos;
- Carnapping nga diin gipatay o gilugos ang drayber o angkas; o
- Mga kalapasan ubos sa Comprehensive Dangerous Drugs Act nga silotan og pagkaprison og lapas sa 12 ka tuig.

Unya kon maglisod ka sa pag-ila sa insaktong kalapasan nga giingong nahimo sa bata?

Aron tarong nga matino ang insaktong ngalan sa sala nga giingong nahimo sa bata, pagkuha og tambag/tabang gikan sa PAO, pulis, o opisina sa piskal.

Base sa estatistika, unsa nga mga kalapasan ang kasagaran nga gidumala sa barangay nga wala magkinahanglan og pag-apil gikan sa kapulisan?

- Gaan nga Pisikal nga Panakit
- Gituyong Pagpanghasol
- Pagpangawat

Tinoa usab ang mga kahamtangang silot sa kalapasan nga giingong nahimo sa CICL. Ngano man?

Ang kabug-at sa kalapasan nga nahimo kasagaran gipakita sa digri sa silot nga gipahamtang sa balaod. Pinaagi sa pagkahibalo sa kahamtangan nga silot, ikaw ug ang ubang mga tigdala sa katungdanan makahibalo unsaon pagtratar ang CICL sa ngadto-ngadto.

Ang kahamtangan nga silot mao ang labing importante nga timan-an sa higayon nga imong madiskobrehan nga ang bata lapas sa 15 anyos sa panahon nga ang kalapasan nahimo. Ang silot mao'y magdeterminar kon kinsa ang modumala sa diversion alang sa usa ka CICL nga lapas sa 15 anyos ang edad ug mapamatud-an nga kasabot na siya sa iyang nahimo.

Unya, kon wala ka mahibalo sa kahamtangan nga silot nga kaatbang sa giingong kalapasan nga nahimo?

Kon wala nimo hibali ang kahamtangan nga silot nga kaatbang sa giingong sala nga nahimo, konsultaha ang bisan kinsa sa mga musunod aron makahimo usa ka tukma nga determinasyon sa pagpil-ap sa intake form:

- PAO
- Piskal
- Bisang legal nga propesyonal
- Pulis

Unsaon kon ang bata molimod nga gibuhat niya ang kalapasan?

Bisan kon ang bata nagdumili sa pag-angkon sa bisan unsang kalambigitan sa giingon nga kalapasan nga nahimo, ipakita gihapon sa Intake Form ang gituohan nga krimen o kalapasan nga gipasangil sa CICL alang sa katuyoan sa pagkompleto sa rekord sa kaso.

Aduna bay mga kaso nga gikinahanglan ang pisikal nga presensya sa LSWDO sa pag-interbyu sa bata?

Mahimo nimong ipadayon ang pagpahigayon sa intake/interbyu sa bata bisan wala pa ang LSWDO. APAN minando ang presensya sa LSWDO sa mosunod nga mga kaso:

- kon sa bisan unsang orasa human dayon nga madala sa kustodiya ang CICL ang bata mohimo ug bisan unsa nga pamahayag nga nagtumong sa krimen/kalapasan nga nahimo;
- kon ang CICL mosulti ug lahi nga sinultian/dayalekto ug dili makasabot sa sinultian nga gigamit sa opisyal sa barangay nga nagpahigayon sa intake ug walay tighubad nga anaa na mutabang sa pagpahigayon sa intake;
- kon ang CICL magdumili pag-estorya o ang barangay dili makahimo og tarong nga komunikasyon ngadto sa bata; o
- kon ang CICL adunay kakulangan nga nagpugong sa tarong nga komunikasyon ug ang angay nga propesyonal (pananglitan mental health professional) kay wala pa.

Kon gikinahanglan ang pisikal nga presensya sa PAO samtang nagkustodiya ug nag-interbyu sa bata?

Labing maayo, pero pwede nimong ipadayon ang pagpahigayon sa intake/interbyu sa bata nga walay abogado. Apan, ang presensya sa PAO (o bisan unsang legal nga magtatambag) minando kung sa bisan unsang oras pagkahuman dayon sa CICL madala sa kustodiya ang bata mohimo ug bisan unsang pamahayag nga nagtumong sa krimen/kalapasan nga nahimo.

Human mahibaw-i ang kalapasan ug kaatbang nga silot, kinahanglang tinoon sa barangay ang EDAD sa bata.

Tinoa ang edad sa CICL sulod sa walo ka oras gikan sa pagdala sa kustodiya sa bata. Ang pagtino sa edad sulod sa walo ka oras (base sa bisan unsa nga ebidensya o basehan nga anaa) gikinahanglan aron maduso ang kaso ngadto sa saktong awtoridad.

Unsa ang mga importanteng edad nga hinumdoman?

Una, kumpirmahi kung ang tawo nga gidala sa kustodiya usa ka tinuod nga “bata” o usa ka tawo nga mas bata pa sa 18 anyos.

Ikaduha, usa ka mabinantayon nga pagtino sa eksaktong edad kung ang bata nag-ingon nga siya “15 anyos”: “Ang balaod naghatag ug lain-laing mga pag-atiman sa bata kung sa oras sa paghimo sa kalapasan kay ‘kinse (15) anyos o mas bata pa’ ug ‘labaw sa kinse (15) anyos.’”

Busa, usa ka mabinantayon nga paglain-lain ang kinahanglan nga himuon tali sa usa ka bata nga 15 anyos o mas bata pa **UG** usa ka bata nga labaw sa 15 anyos.

Kanus-a ang usa ka bata gikonsiderar nga “kinse (15) anyos” ug “labaw sa kinse (15) anyos”?

Ang CICAL makonsiderar lang nga “kinse (15) anyos” kung ang adlaw sa pagbuhat sa sala mao ang ika-15 nga anibersaryo sa petsa sa pagkatawo sa bata (o ang adlaw nga natawhan sa CICAL).

Kon ang bata labing menos 15 anyos ug 1 ka adlaw ang edad sa adlaw sa pagbuhat sa kalapasan, ang CICAL isipon na nga “labaw sa kinse (15) anyos” ang edad.

“Ako kay 15 anyos,” miingon ang bata.
Kung kasagara muingon ang CICAL nga “15 anyos” siya, labing maayo nga mahibal-an ang adlaw nga natawhan sa CICAL (ug mosunod sa mga mando sa ibabaw).

Isulat sa Intake Form ang basehan sa pagtino sa edad. Sa kaso sa pagduha-duha sa edad sa bata, ang pagduha-duha masulbad pabor sa minoriya.

Unsa ang basehan sa pagtino sa edad sa bata?

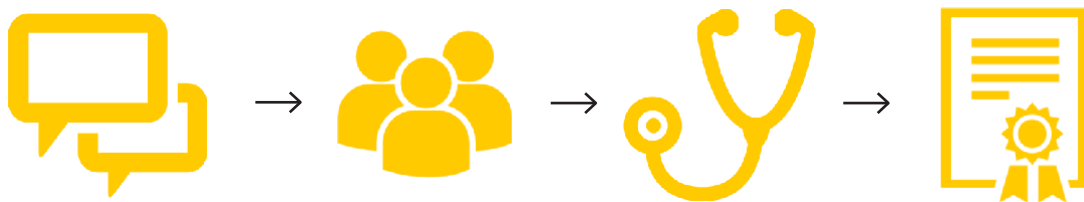
Kinahanglan nga ibase ang edad sa mga dokumento nga nagpakita og pruwera sa edad sa bata sama sa:

- birth certificate
- sertipiko sa bunyag
- mga rekord sa eskwelahan
- medikal o dental nga mga rekord
- mga papeles sa pagbiyahe
- ubang mga may kalabutan nga mga dokumento nga mahimong magpakita sa edad

Unsaon man kon kini nga mga dokumento dili makuha sulod sa walo ka oras gikan sa pagkuha sa kustodiya sa CICL?

Kon ang bisan unsang mga dokumento dili makuha o gihulat pa nga madawat ang ingon nga mga dokumento, himo-a ang ubang mga lakang aron mahibal-an ang edad sama sa:

1. pag-interbyu sa bata ug pagkuha og impormasyon nga nagpaila sa edad (pananglitan ang petsa sa pagkatawo, lebel sa grado sa eskwelahan);
2. pag-interbyu sa mga tawo nga nakabalo sa edad sa bata (pananglitan ang mga paryente, silingan, magtutudlo, klasmeyt);
3. pag-ebalwar sa pisikal nga panagway (pananglitan ang gitag-on, gidak-on) sa bata; ug
4. pagkuha sa ubang naay kalabotan nga ebidensya sa edad.

Unsaon na lang kon adunay mga pagduha-duha sa edad sa CICL?

Kon ang mga dokumento nga nagpaila sa edad wala pa ug ang bugtong paagi aron (temporary nga) mahibal-an ang edad kay ang pag-interbyu sa bata nga gidala sa kustodiya, hatagan og gibug-aton ang giingon sa bata nga iyang edad (bisan kon nagduha-duha ka base sa hitsura sa bata). **Sa kaso sa pagduha-duha sa edad sa bata, masulbad kini pabor sa pagka-menor sa bata.**

Base sa representasyon sa bata, paghimo ug provisional age determination aron mahibaw-an kon asa iduso ang kaso sa CICL sulod sa walo ka oras gikan sa inisyal nga kontak. Ang barangay mahimo pa nga magpadayon sa pagpangita alang sa dugang nga ebidensya sa edad inig human sa walo ka oras ug pahibal-an ang sunod nga mga tigdala sa katungdanan sa bisan unsang pagbag-o sa pagtino sa edad kon makuha ang mga dokumento.

(Tan-awa ang KAHON A alang sa sampol sa nakompletong Intake Form ug KAHON B para sa sample sa nakompletong Complaint Form.)

KAHON B
Sampol: Nakompleto nga BCPC Form Num. 2 (COMPLAINT FORM)

BCPC Form Num. 2

Republika sa Pilipinas
Probinsya sa NCR
Dakbayan/Munisipyo sa Quezon City
Barangay 2

**BARANGAY COUNCIL FOR THE PROTECTION OF CHILDREN (BCPC)
COMPLAINT FORM**

Francis Aspa
Ginang Marilou Aspa

-batok sa-

Mark Lester Chavez

Reklamante

CICL

1439 Corregidor St., Brgy. 2, Quezon City

Puluy-anan

1865 Corregidor St., Brgy. 2, Quezon City

Puluy-anan

REKLAMO

Ako/Kami ania mosang-at niini nga reklamo batok sa gihinganlan nga respondent/s sa ibabaw tungod sa paglapas sa akoang/amoang mga katungod ug interes sa mosunod nga paagi:

Niadtong Mayo 24, 2016, dapit sa 10:00 sa gabii, samtang pauli ko gikan sa akong mga higala, nakit-an nako si Mark Lester Chavez nga nag-istambay sa dalan Corregidor. Iya kong giatbayan ug niingon nga ako kuno ang nikulata sa iyang amigo. Nilingkawas ko sa iyang pag-aqbay, apan kalit ko niyang gisumbag. Maayo nalang kay naay mga nagsuroy-suroy nga pulis.

BUSA, AKO/KAMI nag-ampo nga ang mosunod nga mga alibyo ihatag kanako/kanamo subay sa balaod ug/o kaangayan:

Ang akong reklamo batok kang Mark Lester Chavez maproseso og tarong aron siya adunay tulubagon sa iyang gibuhat kanako.

Gihimo karong ika-24 sa Mayo 2016.

Francis Aspa
Pirma sa Reklamante

Mark Lester Chavez
Ngalan ug Pirma sa CICL

Rosalie Chavez
Ngalan ug Pirma sa Ginikanan/Magbalantay

Nadawat ug gisang-at karong ika-25 sa Mayo 2016

FRANCISCO VALLE

Ngalan ug Pirma sa Punong
Barangay

Nganong importante nga mahibal-an ang edad sa bata (bisan temporaryo ra)?

Ang edad sa CICL sa panahon nga nahimo ang kalapasan magtugot kanimo nga:

- mahibalo unsaon pagpadayon sa kaso sa CICL; ug
- matino unya kon asa nimo itugyan ang CICL.

Kon natino nga ang bata kay 15 anyos o mas bata pa:

Diha-diha dayon i-cross-refer sa Chapter 3 niini nga Manwal (Panid 42) ug sunda ang mga espisipikong pamaagi nga gidetalye niana nga Chapter uban sa LSWDO.

Ang CICL nga 15 anyos og mas bata pa ang kuwalipikado alang sa INTERVENTION PROGRAM ug ang Chapter 3 magdetalye:

- kung unsa nga matang na intervention program ang maagian sa bata; ug
- kang kinsa itugyan ang pisikal nga kustodiya sa CICL.

Imo bang itugyan dayon ang bata ngadto sa mga ginikanan og matino nga ang CICL 15 anyos og mas bata pa?

Dili. Sa dili pa itugyan ang pisikal nga kustodiya ngadto sa mga ginikanan/magbalantay, ikaw ug ang LSWDO kinahanglang magsusi una kon aduna bay mga kondisyon o kahimtang nga dili angay nga itugot nga ipagawas ang pisikal nga kustodiya sa bata ngadto sa mga ginikanan/magbalantay. Kuhaa ang **Flowchart B-1** ug ribyuha ang **Chapter 3** alang sa giya kon unsa nga mga pangutana ang tubagon sa dili pa itugyan ang bata ngadto sa mga ginikanan o magbalantay.

Kon ang bata labaw sa 15 anyos apan ubos sa 18 anyos:

Buhata ang duha ka butang:

1. Itugyan ang pisikal nga kustodiya sa bata ngadto sa LSWDO (alang sa pagsilpi sa LSWDO kon ang bata aduna bay buot sa panahon sa pagbuhat sa sala) human dayon sa medikal nga eksaminasyon; **ug**
2. Maghulat sa pasiunang pagtasa sa LSWDO sa presensiya o pagkawala sa buot sa CICL sa panahon sa pagbuhat sa sala.

Tan-awa ang KAHON C aron mas masabtan ang bahin sa pagsilpi sa buot.

Ang inisyal nga imbestigasyon sa bata nga labaw sa 15 anyos dili pa kompleto kon wala ang pagsilpi sa LSWDO kung ang CICL milihok nga aduna o walay discernment.

KAHON C
Kon ang CICL labaw sa 15 anyos, ang LSWDO
magsilpi kon ang bata molihok nga adunay discernment

Kon ang CICL labaw sa 15 anyos:

1. itugyan ang pisikal nga kustodiya sa bata ngadto sa LSWDO (alang sa pagsilpi sa LSWDO kon ang bata adunay discernment sa panahon sa pagbuhat sa sala) inig human dayon sa eksaminasyon; ug
2. maghulat sa pasiunang pagsusi sa LSWDO kon adunay or walay discernment ang CICL.

Unsa ang pasabot sa pagsilpi sa discernment?

Ang LSWDO nagsilpi kon ang CICL adunay kapasidad sa pagsabot sa kalainan sa sakto ug sayop sa panahon sa paghimo sa sala ug ang mga sangpotanan niini.

Ang inisyal nga pagsilpi kon ang bata adunay o walay discernment kay himoon sa LSWDO, dili sa barangay.

Samtang nagpaabot sa pagsilpi sa LSWDO, unsa may buhaton sa barangay?

Ang barangay padayon nga nagdumala sa file sa kaso sa bata ug pwede pa nga magpadayon sa ubang aspeto sa imbestigasyon (pag-interbyu sa mga testigo, pagtigom og mga dokumento ug ebidensiya) kon kinahanglan. Buot ipasabot nga ang pisikal nga kustodiya sa CICL (nga labaw sa 15 anyos) itugyan gihapon ngadto sa LSWDO sa dili pa mapupos ang walo ka oras bisan og wala pa mahuman ang imbestigasyon sa kalapasan nga nahimo.

Hangtod kanus-a makompleto sa LSWDO ang pagsilpi sa discernment sa bata? Ug ang pagsilpi kay ihatag sa?

Ang LSWDO adunay pito ka adlaw sa pagtrabaho aron makompleto ug isumite ang report nga adunay pasiuna nga pagsusi kon ang bata milihok nga adunay o walay discernment. Ang LSWDO mao'y mohatag niini nga report ngadto sa barangay nga nagdumala sa kaso sa CICL.

APAN adunay mga higayon nga ang barangay moduso sa kaso sa CICL ngadto sa piskaliya. Bisana pa sa maong kalamboan, kinahanglang makuha gihapon sa barangay ang discernment assessment report sa LSWDO aron makompleto ang report niini sa CICL.

Nganong gikinahanglan man nga magsilpi kon ang CICL adunay discernment?

Ang inisyal nga pagsilpi sa buot sa bata magtino kon ang CICL nga labaw sa 15 anyos mahimong:

- hatagan og intervention program (kon walay discernment); O
- muagi sa diversion (kon adunay discernment).

Human madawat ang LSWDO Report nga ang bata nga labaw sa 15 anyos milihok nga naay discernment, unsa'y sunod?

Human madawat ang LSWDO Report, kompletoha ang inisyal nga imbestigasyon ug pangandam sa pagduso sa CICL alang sa diversion.

Aron mahibal-an kon asa iduso ang kaso, tan-awa usab ang kalapasan nga giingong nahimo sa CICL ug ang katugbang nga maimposar nga silot aron mahibal-an kung kinsa ang awtoridad nga modumala sa mga diversion proceeding sa CICL (nga labaw sa 15 anyos ug milihok nga adunay discernment sa panahon nga nahimo ang sala). **Tan-awa ang KAHON D aron mahibal-an kon asa iduso ang kaso sa bata nga milihok nga nay discernment.**

KAHON D

Kon ang CICL labaw sa 15 anyos ug milihok nga adunay discernment, asa iduso ang kaso sa bata

Kon ang bata nakahimo og:

usa ka kalapasan nga adunay silot nga unom ka tuig ug mas ubos pa

usa ka walay biktima nga kalapasan

Iduso ang kaso sa CICL niining diversion authority:

Punong Barangay
(diversion sa lebel sa Katarungang Pambarangay)
O
Pulis
(diversion sa lebel sa pagpatuman sa balaod)

LSWDO / Social Worker
(diversion sa LSWDO level)

PAHIBALO:

Ang pagduso sa kaso sa CICL ngadto sa diversion kay lahi sa pagbalhin sa pisikal nga kustodiya sa bata.

Human makadawat sa LSWDO Report nga ang bata nga labaw sa 15 anyos milihok nga walay discernment, unsa'y sunod?

Diha-diha dayon i-cross-refer ang Chapter 3 niini nga Manwal (panid 42) ug sunda ang piho nga mga detalyadong pamaagi sa maong Chapter (ug Flowchart B-2) uban sa LSWDO.

Ang CICL nga 15 anyos o mas bata pa nga milihok nga walay discernment kuwalipikado sa Intervention Program, ug ang Chapter 3 kay magdetalye kung:

- unsa nga matang na intervention program ang ipaagi sa bata; ug
- kang kinsa itugyan ang pisikal nga kustodiya sa CICL.

Kinahanglan ba nga itugyan dayon ang bata pabalik sa iyang ginikanan human makuha ang report sa LSWDO nga ang CICL nga labaw sa 15 anyos milihok nga walay discernment sa panahon sa kalapasan?

Dili. Sa dili pa ibalhin ang pisikal nga kustodiya ngadto sa ginikanan/magbalantay, ikaw ug ang LSWDO kinahanglang magtino sa kung adunay mga kondisyon o sirkumstansya nga dili motugot sa pagbalhin sa pisikal nga kustodiya sa bata ngadto sa ginikanan/magbalantay. Dada ang Flowchart B-1 ug ribyuha ang Chapter 3 alang sa giya kon unsa nga mga pangutana ang tubagon sa dili pa itugyan ang bata ngadto sa ginikanan o magbalantay.

Unsaon kaha kon ang biktima o ang nasal-an kay dili mouyon sa imong pagtino sa edad sa CICL?

Kon ang nasal-an (o bisan kinsa nga tawo) nagtuo nga ang giingon nga CICL dili menor de edad (o nga ang bata dili 15 anyos o mas bata pa), tambagi ang nasal-an nga ipasaka sa Family Court ang usa ka kaso sa usa ka summary proceeding alang sa pagtino sa edad sa bata.¹

Gawas sa batakang personal nga mga sirkumstansya sa bata, aduna bay laing butang nga angay hinumdoman?

Isip kabahin sa interbyu, timan-i kon aduna bay mga timailhan nga ang bata gipasagdan, gibiyaan, nailo, o giabusaran. Usa ka tin-aw nga timailhan nga ang bata ingon niana kon ang mga ginikanan o magbalantay sa bata dili makit-an.

¹ Kon napasaka na ang kaso batok sa CICL ug pending pa sa Korte, ang usa ka tawo mahimong mopasaka og mosyon aron matino ang edad sa bata sa samang Korte diin nag-pending ang kaso. Samtang naghulat sa pagdungog sa nasangpit nga mosyon, suspendidohon ra saang pagpadayon sa nag-unang kaso. (Lagda 35.d, IRR)

Ikatulo nga bahin: Med-T-R

Unsa'y buot ipasabot sa "Med-T-R"?

1. Seguroha nga ang bata kay:
 - a. Gidala sa maayo nga medical ug health officer alang sa (medical) medikal nga eksaminasyon; ug
 - b. (Turned over) Gitugyan ngadto sa sakto nga party sulod sa walo ka oras.

ug

2. Kompletaha ang Report sa Inisyal nga Imbestigasyon.

Id-Ex-Reg-In + Form-OA + **Med-T-R**

Bisan wala pa ka mahuman sa pagpilap sa Intake Form, mahimo nimong dad-on una ang bata alang sa medikal nga eksaminasyon apan seguroha nga saktong nakompleto gihapon ang Intake Form.

Kon sa inisyal nga kontak sa CICL, klaro nga adunay pisikal nga panakit ang bata, mahimo nga modiretso sa medical/health officer ayha moadto sa estasyon sa barangay.

Nganong importante ang medikal nga eksaminasyon sulod sa walo ka oras gikan sa inisyal nga kontak sa bata?

- aron adunay usa ka takos nga tawo nga mopamatuod kon ang giingong pagbuhat sa sala o kon ang kamatuoran sa pagkuha sa kustodiya adunay bisan unsa nga epekto sa pisikal o mental nga kahimtang sa bata;
- aron maseguro nga ang bata makadawat dayon og sakto nga medikal nga tabang/pagtagad; ug
- aron mapanalipdan ang opisyal sa barangay sa bisan unsang akusasyon sa pagpasagad, pag-abusar, o pagpanlupig nga gigamit batok sa bata

Pagdala sa bata sa usa ka medical/health officer

Human makuha ang bata ngadto sa kustodiya, ang bata dad-on dayon sa maayo nga medical o health officer alang sa hingpit nga pisikal ug mental na pag-ebalwar. Kon gikinahanglan ang medikal nga pagtambal, kinahanglan himuon dayon ang mga lakang aron parehas kining mahatagan.

Kinsa ang “medical o health officer” nga gihuna-huna sa balaod?

Alang sa pisikal ug mental nga eksaminasyon sa CICL, dad-a ang bata sa:

bisan unsang klinika sa gobyerno, health center, o ospital diin adunay magamit nga medikal o opisyal sa kahimsog; o

bisan unsang pribado nga ospital o klinika diin ang usa ka sertipikado nga propesyon sa medisina mahimong magamit

Kinahanglan pa ba nga ipaubos sa medikal nga eksaminasyon ang bata bisan kung walay makita nga pisikal nga panakit?

Oo, ang pagsumite sa CICL sa pisikal ug mental nga eksaminasyon sulod sa walo ka oras gikinahanglan sa balaod.

Sulod sa walo ka oras gikan sa pagkuha sa kustodiya, ang CICL kinahanglang itugyan ngadto sa sakto nga partido. Ang PAGTUGYAN nagpasabot nga?

Ang “pagtugyan” nagpasabot sa paghatag ug pisikal nga kustodiya.

Ug kang kinsa ITUGYAN ang bata?

Depende kon pila ang edad sa bata ug ang sala nga nahimo sa CICL. Tan-awa ang KAHON E aron mahibal-an kon unsa nga mga pamaagi ang sundon sa pagtino kon asa itugyan ang pisikal nga kustodiya sa bata.

Kon ang CICL mas bata pa sa 15 anyos, ayaw dayon itugyan sa mga ginikanan. Susiha usa ang Chapter 3 kon kinsa ang makakuha sa pisikal nga kustodiya sa bata. Kinahanglang **makigkoordinar ang barangay sa LSWDO aron mahibaw-an kon asa ihatag ang pisikal nga kustodiya sa CICL.**

KAHON E
Asa itugyan ang pisikal nga kustodiya sa CICL
(Tan-awa ang CHAPTER 3!)

Kon ang CICL kay:

Edad 15 anyos o mas bata pa sa panahon sa pagbuhat sa kalapasan

Labaw sa 15 anyos sa panahon sa paghimo sa kalapasan ug nakit-an nga milihok nga walay discernment

Labaw sa 15 anyos sa panahon sa paghimo sa kalapasan ug nakit-an nga milihok nga naay discernment

Aron mahibal-an kon asa itugyan ang pisikal nga kustodiya sa bata pagkahuman gigamit ang Flowchart A:

Gamita ang Flowchart B-1 ug tan-awa ang Chapter 3 niini nga Manwal

Gamita ang Flowchart B-2 ug tan-awa ang Chapter 3 niini nga Manwal

Tan-awa ang Chapter 4 niini nga Manwal, ug kon ang barangay mao ang angay nga diversion authority, gamiton ang Flowchart C-1

Ang nalista sa ibabaw nga mga flowchart ug katugbang nga mga chapter nagpakita sa mga lakang ug konsiderasyon nga pagahimoon ayha buhaton ang angay nga pagsilpi kon asa itugyan ang pisikal nga kustodiya sa bata.

PAHIBALO

Inig masunod ang mga flowcharts sa ibabaw (ug katugbang nga mga chapter) ayha ra makompleto sa barangay ang intake report ug inisyal nga imbestigasyon sa CICL.

Hangtod kanus-a mahuptan sa barangay ang pisikal nga kustodiya sa bata?

Makompleto man o dili ang Inisyal nga Imbestigasyon, kinahanglang itugyan sa barangay ang pisikal nga kustodiya ngadto sa angay nga tawo (ingon nga makita sa nalista sa ibabaw nga Flowcharts ug Chapter) sulod sa walo ka oras gikan sa pagkuha sa kustodiya sa bata.

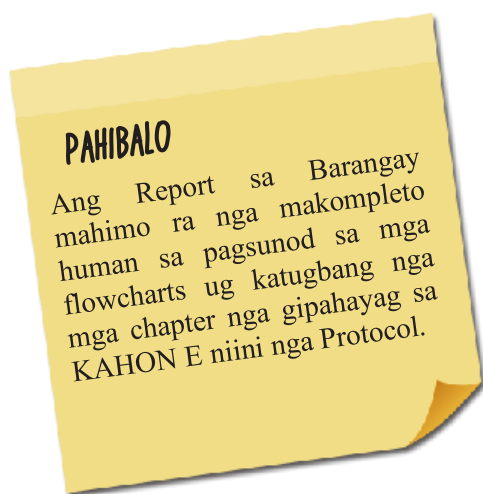
Unsa kaha kon pagkahuman sa walo ka oras dili makontak ang ginikanan / magbalantay / paryente o LSWDO?

Adunay mga higayon nga ang usa ka bata gikuha sa kustodiya sa oras sa gabii o kataposan sa semana ug ang ginikanan/magbalantay/paryente sa bata o ang LSWDO dili dayon makontak. Naghulat sa pagtugyan sa kustodiya sa bata sa grabeng mga kaso nga sama niini, pwede mahimo ang mga mosunod:

1. Temporaryo nga ibutang ang bata sa lugar nga bulag sa opposite sex ug tiguwang nga mga nakasala hangtod nga ang bata itugyan sa ginikanan o LSWDO; o
2. Ang temporaryo nga pisikal nga kustodiya sa bata mahimong ihatag sa bisan unsa sa mosunod:
 - duly registered NGO (kadtong mga lisensyado ug akreditado sa DSWD);
 - organisasyon nga faith-based;
 - opisyal sa barangay; o
 - membro sa BCPC.

Ug sa kataposan, kompletaha ang REPORT sa kaso sa CICL

Kinahanglang makompleto ang Report sa Barangay sa pag-intake sa bata ug sa inisyal nga imbestigasyon sa kalapasan nga giingong nahimo sa CICL aron masayran kon kinsa ang mopuli sa kaso ug kinsa kadtong tawo nga magpadayon sa pagdumala sa kaso sa bata.

Unsa ang labing importante nga mga impormasyon nga kinahanglang makita sa Report sa Barangay? Ug kinsa ang mogamit niini nga Report pagkahuman sa pag-intake ug imbestigasyon?

Kinahanglang klaro nga ipasabot sa Report sa Barangay ang impormasyon sa ubos kay kini gikinahanglan sa mga tigdala sa katungdanan nga sunod modumala sa CICL (tan-awa ang Kahon F).

KAHON F
Unsa may sulod sa Report sa Barangay ug kinsa'y
makakuha ug kopya

Kon ang CICL kay:

Ang CICL kay 15 anyos o mas bata pa sa dihang nahimo ang kalapasan

Ang CICL kay labaw sa 15 anyos sa dihang nahimo ang kalapasan ug nakit-an nga milihok nga walay discernment

Ang CICL kay labaw sa 15 anyos sa dihang nahimo ang kalapasan ug nakit-an nga milihok nga naay discernment

Ang Report sa Barangay kinahanglang iapil ug tin-aw nga isulat:

Ang nahuman nga BCPC Form Num. 1 (ug kauban nga report sa imbestigasyon) nga dapat nga klaro nga giingon:

- ang edad sa CICL
- basehan sa pagsilpi sa edad
- nahimo nga kalapasan (nga moingon kung seryoso ba)
- kon ang bata usa ka balik-balik nga nakasala ug nakaagi na sauna ug usa ka intervention program

Ang nahuman nga BCPC Form Num. 1 (ug kauban nga report sa imbestigasyon) nga dapat nga klaro nga giingon:

- ang edad sa CICL
- basehan sa pagsilpi sa edad
- nahimo nga kalapasan (nga moingon kung seryoso ba)
- kon ang bata usa ka balik-balik nga nakasala ug nakaagi na sauna ug usa ka intervention program

Iapil ang report sa LSWDO nga nagpakita sa natimbang nga ang CICL milihok nga walay discernment sa dihang nahimo ang kalapasan

Ang nahuman nga BCPC Form Num. 1 (ug kauban nga report sa imbestigasyon) nga dapat nga klaro nga giingon:

- ang edad sa CICL
- basehan sa pagsilpi sa edad
- nahimo nga kalapasan (nga moingon kung seryoso ba)
- kon ang bata usa ka balik-balik nga nakasala ug nakaagi na sauna ug usa ka intervention program

Ang kopya sa Report sa Barangay kay ihatag kon:

Alang sa LSWDO.

Ang LSWDO, uban sa koordinasyon sa BCPC, mao'y motino sa angay nga kustodiya ug intervention alang sa bata.

(Makita sa Chapter 3 ug Flowchart B-1)

Alang sa LSWDO.

Ang LSWDO, uban sa koordinasyon sa BCPC, mao'y motino sa angay nga kustodiya ug intervention alang sa bata.

(Makita sa Chapter 3 ug Flowchart B-1)

Alang sa saktong diversion authority

1. Punong Barangay, Pulis, o LSWDO (alang sa katuyoan sa pagtino kon uyon ba sa bata ang diversion) o
2. Ang prosecutor kon ang angay nga silot sa giingon nga sala sa bata

KAHON F
**Unsa may sulod sa Report sa Barangay ug kinsa'y
makakuha ug kopya?**

Iapil ang report sa LSWDO nga nagpakita sa natimbang nga ang CICL milihok nga naay discernment sa dihang nahimo ang kalapasan

Labaw sa unom ka tuig (alang sa katuyoan nga iduso ang kaso)

Unsa ang naglangkob sa kompletong report gikan sa BCPC?

Ang Report sa Barangay makonsiderar nga kompleto kon kini adunay pipila sa mosunod nga mga dokumento:

1. Intake Form (BCPC Form Num. 1)
2. Complaint Form kon adunay pribadong lungsoranon ang mireklamo o mi-report sa CICL sa barangay (tan-awa ang BCPC Form Num. 2)
3. Referral Form isip cover page (BCPC Form Num.3) nga gitumong sa tagdumala sa kaso sa bata (sama sa LSWDO). Ang Referral Form mag-lakbit-saysay sa impormasyon bahin sa kaso ug kauban niini ang Intake Form, Complaint Form, ug Feedback Form (gihulagway sa ubos).
4. Feedback Form (BCPC Form Num. 4) iapil sa Referral Form aron masuwat ang uban pang impormasyon atong gihuptan sa barangay ang bata.

(Tan-awa ang KAHON G alang sa pananglitan sa kompleto nga Referral Form ug KAHON H alang sa pananglitan sa kompleto nga Feedback Form.)

KAHON G
Sampol: Nakompeto nga BCPC Form Num. 3 (REFERRAL FORM)

BCPC Form Num. 3

Republika sa Pilipinas
Probinsya sa NCR
Dakbayan/Munisipyo sa Quezon City
Barangay 2

BARANGAY COUNCIL FOR THE PROTECTION OF CHILDREN (BCPC)
REFERRAL LETTER/FORM

Petsa: Mayo 25, 2016

Binati kay:

Opisina sa Social Welfare Department
Quezon City

Minahal nga Ma'am/Sir:

Pwede ba namo itugyan sa inyong opisina ang menor de edad nga si MARK LESTER CHAVEZ, 16 anyos ug residente sa 1439 Corregidor St., Barangay 2, Quezon City, alang sa case disposition ug pagsilpi sa buot.

Ang maong menor de edad nalambigit sa gialegar nga kaso sa Pisikal nga Panakit batok kang Francis Aspa, 17 anyos, gikan sa 1865 Corregidor St., Barangay 2, Quezon City. Ang insidente nahitabo sa o sa wala pa ang 10:00 sa gabii niadtong Mayo 24, 2016, sa Corregidor St., Brgy. 2, Quezon City.

Kami nagpaabot ug ayo nga imong hatagan ug oras kini nga butang para sa imong pabor ug saktong aksyon.

Tinuoray kaayo kanimo,

FRANCISCO VALLE
Punong Barangay

KAHON H
Sampol: Nakompleto nga BCPC Form Num. 4 (FEEDBACK FORM)

BCPC Form Num. 4

Republika sa Pilipinas
Probinsya sa NCR
Dakbayan/Munisipyo sa Quezon City
Barangay 2

BARANGAY COUNCIL FOR THE PROTECTION OF CHILDREN (BCPC)
FEEDBACK FORM

Petsa: Mayo 25, 2016

I. **Ngalan sa Ahensiya/LGU nga Gidusoan sa Bata:** Mapagkalinga Youth Home

Petsa sa Referral: Mayo 24, 2016

II. **Impormasyon sa Pagpaila**

Ngalan: Mark Lester Chavez Edad: 16

Sex: Male Gender: _____ Petsa sa Pagkatawo: Nobyembre 29, 1999

Kategorya sa Kaso: Child in Conflict with the Law (CICL) Child at Risk (CAR)

Puluy-anan: 1439 Corregidor St., Barangay 2, Quezon City

Contact Number: xxxxxxxxxx

III. **Serbisyo nga Gihatag**

- Naghimo ug Intake Interview sa menor de edad
- Mipahigayon og home visit kauban ang mga ginikanan aron makakuha og mga dokumento sa pagtino sa edad sa menor
- Gikuyogan ang menor de edad ug ginikanan sa medikal/pisikal nga eksaminasyon

IV. **Mga Komento**

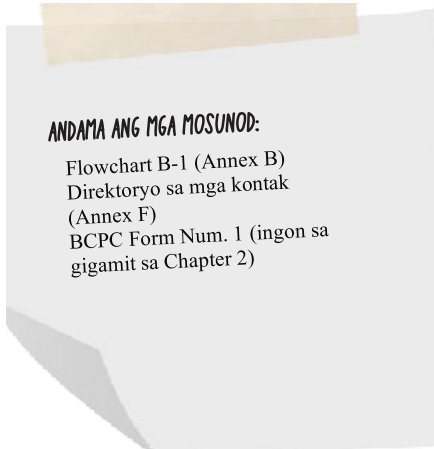
- Ang kaso sa menor de edad giduso sa PNP-WCPD alang sa tukmang disposisyon sa kaso ug personal nga gitugyan sa Local Social Welfare Department Office – Mapagkalinga Youth Home pagsilpi sa buot
- Ang menor de edad walay niaging record sa barangay

Giandam sa:
MARISSA CRUZ
BCPC, Women's Desk

CHAPTER 3
INTERVENTION PROGRAM UG KUSTODIYA SA CICL NGA
WALAY DISCERNMENT

CHAPTER 3

INTERVENTION PROGRAM UG KUSTODIYA SA CICL NGA WALAY DISCERNMENT

Kini nga Chapter gamiton lang kon ang CICL kuwalipikado alang sa usa ka programa sa interbyu. Basaha una ang Chapter 2 bag-o ni gamiton nga Chapter.

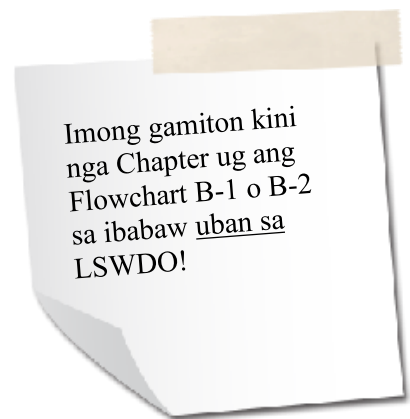
Ang usa ka CICL kuwalipikado alang sa intervention sa duha ka mga senaryo gamit ang mosunod nga mga flowchart ug katugbang nga importanteng mga pangutana nga tubagon. (Tan-awa usab asa magsugod sa paggamit niini nga Chapter.)

	Ang mga CICL nga mukwalipikar sa intervention mao:		Gamita ang Flowchart:		Pagsugod sa paggamit sa Chapter gikan sa:
	A. ang 15 anyos o mas bata pa sa paghimo sa sala		Flowchart B-1		Aytem 3.1 niini nga Chapter
	B. ang labaw sa 15 anyos pero milihok nga walay discernment sa paghimo sa krimen		Flowchart B-2		Aytem 3.1 hangtod 3.4 niini nga Chapter (Panid 42)

3.1 MGA NAG-UNA NGA IPANGUTANA

Kini nga Chapter (uban ang Flowchart B-1 o B-2) naglangkob sa MGA NAG-UNANG PANGUTANA nga makatabang sa pagtino:

- unsa nga klase nga intervention program ang agian sa bata; sa
- kang kinsa itugyan ang pisikal nga kustodiya sa CICL

Kon ang CICL 15 anyos o mas bata pa sa panahon sa paghimo sa sala, ipangutana ang LIMA KA NAG-UNANG MGA PANGUTANA:

“Ang bata ba labaw sa 12 anyos?”
AYTEM 3.2 SA PANID 45

“Nakabuhat ba ang bata og usa ka seryoso nga krimen?”
AYTEM 3.2.A SA PANID 46

“Nagbalik-balik ba sa paghimo sa sala ang bata o nakaagi na sa usa ka intervention program?”
AYTEM 3.2.B SA PANID 47

“Ang bata ba naay gikasaligan, gibiyaan, gipasagdan, o giabusar?”
AYTEM 3.3 SA PANID 49

“Namiligro ba ang kaluwasan sa bata?”
AYTEM 3.4 SA PANID 51

Tubaga ang lima ka mga pangutana sa dili pa ilhon ang KUSTODIYA ug angay nga INTERVENTION PROGRAM alang sa CICL nga 15 anyos o mas bata pa sa panahon sa pagbuhat sa krimen.

Kon ang CICL labaw sa 15 anyos ug milihok nga walay discernment sa panahon sa paghimo sa krimen, ipangutana ang DUHA KA NAG-UNANG PANGUTANA:

“Ang bata ba naay gikasaligan, gibiyaan, gipasagdan, o giabusar?”
AYTEM 3.3 SA PANID 49

“Namiligro ba ang kaluwasan sa bata?”
AYTEM 3.4 SA PANID 51

Tubaga ang duha ka pangutana aron masayran kon kinsa ang makakuha sa KUSTODIYA ug unsa nga INTERVENTION PROGRAM ang ihatag sa CICL nga labaw sa 15 anyos ug milihok nga adunay discernment sa panahon sa paghimo sa krimen.

Kanus-a kinahanglan tubagon ang nag-una nga mga pangutana sa ibabaw?

Mas maayo nga matino ang tubag sa mga nag-unang pangutana sa dili pa mahuman ang walo ka oras gikan sa panahon nga gikuha sa barangay ang kustodiya.

Kung wala matubag ang mga nag-unang pangutana walo ka oras ang milabay, kinsa ang magpadayon sa pisikal nga kustodiya sa bata?

Inig human sa walo ka oras, huptan sa LSWDO ang kustodiya sa bata samtang nagpaabot og desisyon kon anaa ba o wala ang mga kondisyon sa ibabaw.

3.2 “ANG BATA BA LABAW NA SA 12 ANYOS SA PAGBUHAT SA SALA?”

Kon ang CICAL labaw na sa 12 anyos (ug 15 anyos o mas bata pa) sa pagbuhat sa sala, ang balaod nagbutang ug pipila ka mga kondisyon nga nagpugong sa pagpagawas sa bata sa mga ginikanan.

Ang parehas nga mga dokumento o pamatasan sa pagtino sa edad nga gigamit sa Chapter 1 mao’y gamiton aron mahibal-an kung ang bata labaw sa 12 anyos.

12 anyos o mas bata pa

Hibal-on pa sa BCPC kon:

- Ang CICAL kay naay gikasaligan, gibiyaan, gipasagdan, o giabusaran (tan-awa ang pangutana sa Aytem 3.3); ug
- Ang kaluwasan sa CICAL kay nameligro (tan-awa ang pangutana sa Aytem 3.4).

[Laktawi ang mga pangutana sa Aytem 3.2.a ug 3.2.b.]

Lapas sa 12 anyos

Hibal-on pa sa BCPC kon:

- Ang CICAL nakahimo og seryosong krimen (Aytem 3.2.a)
- Ang CICAL balik-balik nga mibuhat sa sala ug miagi og intervention program (Aytem 3.2.b)
- Ang CICAL kay naay gikasaligan, gibiyaan, gipasagdan, o giabusaran (Aytem 3.3)
- Ang kaluwasan sa CICAL anaa sa peligro (Aytem 3.4)

Mahatag ba ang kustodiya pabalik sa mga ginikanan kung ang bata 12 anyos o mas bata pa?

Dili pa. Padayong hibaw-a kon ang CICL kay naay gikasaligan, gibiyaan, gipasagdan, o giabusaran ug kung nameligro ang kaluwasan sa bata.

3.2.a “NAKABUHAT BA UG SERYOSO NGA SALA ANG BATA (NGA NILAPAS SA 12 ANYOS)?”

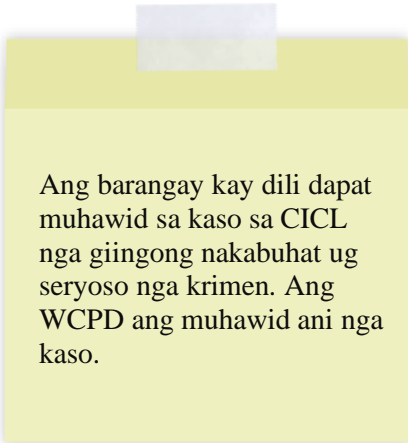
Unsa ang giisip nga seryoso nga mga krimen o mga paglapas?

- Pagpatay sa mga ginikanan o paryente;
- Pagpatay;
- Pagpatay ug bata;
- Kidnapping ug seryoso nga ilegal nga detensyon nga diin gipatay o gilugos ang biktima
- Pagpangawat nga adunay pagpatay o pagpanglugos;
- Makadaot nga pagpanunog;
- Paglugos;
- Carnapping nga diin gipatay o gilugos ang drayber o angkas; o
- Mga kalapasan ubos sa Comprehensive Dangerous Drugs Act nga silotan og pagkapriso og lapas sa dose (12) ka tuig.

Kinsa’y mutino kung ang sala sa CICL kay seryoso nga krimen?

Ang BCPC nga misusi kon unsa nga kalapasan ang giingong nahimo sa CICL ug ang katugbang nga silot nga ipatuman mao’y magtino kon ang CICL nakahimo ba og seryoso nga krimen sama sa nalista sa ibabaw.

Kon grabe ang giingong krimen, ang barangay:

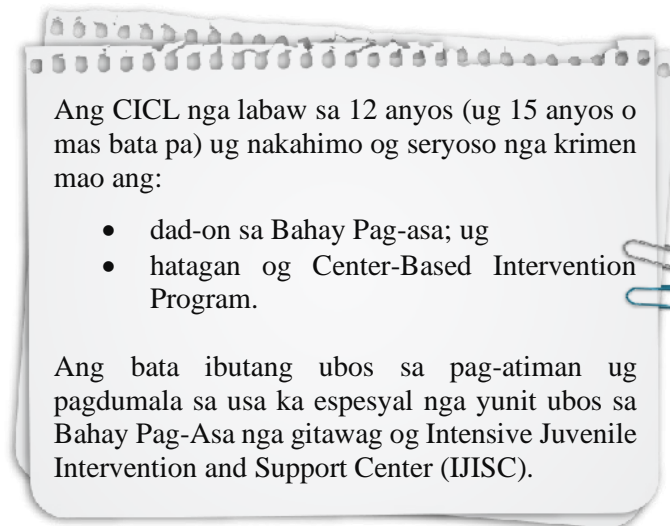

Ang barangay kay dili dapat muhawid sa kaso sa CICL nga giingong nakabuhat ug seryoso nga krimen. Ang WCPD ang muhawid ani nga kaso.

- kinahanglang iduso dayon ang bata sa WCPD;
- kinahanglang pahibaw-on ang LSWDO bahin sa maong butang (aron ang LSWDO makapasaka ug petisyon alang sa dili boluntaryong pasalig ug mohimo ug mga lakang sa paghimo og intervention program para sa CICL); ug
- kay dili pwede itugyan ang bata balik sa iyang mga ginikanan o magbalantay.

Ang kustodiya ba kay pwede mahatag sa mga ginikanan kung ang bata (nga 12 anyos o labaw pa ang edad) kay wala nibuhat ug seryoso nga kalapasan?

Dili pa. Ang barangay og ang LSWDO kinahanglan pa nga magtino kung ang bata nagbalik-balik ba nga nihimo sa kalapasan ug nakaagi na sa intervention program. Tubaga ang panguna nga pangutana sa Aytem 3.2.b sa ubos.

Sa higayon nga mapasaka na sa kapulisan ang kaso sa CACL (nga nakahimo og grabeng krimen), aduna pa ba’y buhaton ang BCPC?

Kung hangyoon sa LSWDO, ang BCPC mahimong moapil sa pagpalambo, pagmonitor, ug pagpatuman sa intervention program para sa CACL.

3.2.b “ANG BATA BA (NGA LABAW PA SA 12 ANYOS) KAY GABALIK-BALIK UG BUHAT SA SALA UG DAAN NA NGA NAPAAGI UG INTERVENTION PROGRAM?”

Kinsa ang mutino kung ang bata nga labaw pa sa 12 anyos (apan dili molapas sa 15 anyos) sa panahon nga nabuhat ang sala kay usa ka gabalik-balik nga nakasala ug nakaagi na sa usa ka intervention program?

Niini nga kaso, ang BCPC ug LSWDO maghiusa nga magtino kon ang CACL nagbalik-balik nga nakahimo sa kalapasan ug nakaagi na sa intervention program. Ang mga niuna nga record sa barangay ug sa LSWDO mao’y gamiton sa pagtino niini.

Kon ang bata nga labaw pa sa 12 anyos ang edad kay dili usa ka nagbalik-balik ug buhat sa sala ug wala makaagi sa intervention program, mahimo ba nga ibalik ang bata ngadto sa mga ginikanan?

Dili pa. Ang LSWDO kay motino pa kung ang bata naay gikasaligan, gibiyaan, gipasagdan, o giabusaran.

Kon ang bata nibuhat balik sa daang sala ug nakaagi na sa intervention program, ang barangay:

- kinahanglan itugyan dayon ang bata sa WCPD; ug
- dili pwede itugyan balik ang bata sa iyang mga ginikanan o magbalantay.

Ang barangay kay dili pwede muhawid sa kaso sa usa ka CICL nga balik-balik nga nakahimo sa kalapasan ug miagi ug niagi na og intervention program. Ang WCPD mao'y muhawid sa kaso.

Kon matugyan na sa kapulisan ang kaso sa CICL (nga balik-balik nga nakahimo sa kalapasan), duna pa ba'y buhaton ang BCPC?

Ang BCPC pwede nga mahangyo sa LSWDO nga moapil sa intervention conference para sa CICL.

Ang tambag sa BCPC ug ubang mga stakeholder *kay pwede* pod pangayuon sa LSWDO para sa pagtino kung naa ba sa angay nga kaayuhan sa bata nga ibutang sa pasilidad para sa pag-atiman sa mga batan-on o mas maayo ba nga ibalik ang bata sa mga ginikanan o magbalantay.

Sa kini nga kaso sa usa ka balik-balik nga nakahimo sa kalapasan, ang LSWDO (dili ang BCPC) ang magtino kung kinsa ang makakuha sa pisikal nga kustodiya sa CICL.

Unsa klase nga intervention program ang ihatag sa CICL? Aduna pa ba kahay papel ang BCPC?

Kon makahukom ang LSWDO nga dad-on ang CICL sa pasilidad sa pag-atiman sa mga batan-on, ang bata muagi sa usa ka center-based intervention program.

Kon ang CICL ibalik sa LSWDO ngadto sa mga ginikanan, ang bata muagi sa intensive nga community-based intervention program.

Ang tambag sa BCPC *mahimong* pangayoon sa LSWDO sa pag-andam sa bisan unsa sa duha ka intervention program.

Kon mapatuman ang intensive nga community-based intervention program, ang LSWDO mahimong manginahanglan sa tabang sa BCPC sa pagmonitor ug pagpatuman sa intervention program para sa CICL.

Ang LSWDO mao'y nagdumala sa pagpatuman ug pagmonitor sa intervention program alang sa bata.

3.3

“ANG BATA BA NAA’Y GIKASALIGAN, GIBYAAN, GIPASAGDAN , O GIABUSARAN?”

Kini nga pangutana kay tubagon kung ang CICL kay:

1. labaw sa 12 anyos (ug 15 anyos ug mas bata pa) sa paghimo sa kalapasan apan wala nakahimo og seryoso nga krimen o dili usa ka balik-balik nga kalapasan nga miagi sa intervention program; o
2. labaw sa 15 anyos ug nakit-an nga wala molihok nga adunay discernment sa panahon sa paghimo sa sala.

Kining importanteng pangutana tubagon lang sa LSWDO nga adunay teknikal nga kahibalo kung ang usa ka bata kay naa’y gikasaligan, gibiyaan, gipasagdan, o giabusaran.

Aduna bay papel ang BCPC sa pagtubag niini nga pangutana?

Sa pagkuha sa bata, ang BCPC mahimong makaila sa posible nga mga timailhan nga ang bata naay gikasaligan, gibiyaan, gipasagdan, o giabusaran. Kinahanglang timan-an sa BCPC ang maong mga indikasyon o red flags sa intake form (nga iapil sa file sa CICL) aron matabangan ang LSWDO sa pagsilpi kon ang CICL naa bay gikasaligan, gibiyaan, gipasagdan, o giabusaran.

Sa higayon nga natimbang na sa LSWDO nga ang CICL kay naay gikasaligan, gibiyaan, gipasagdan, o giabusaran, aduna pa ba'y buhaton ang BCPC?

Ang BCPC pwede hangyoon sa LSWDO nga muapil sa intervention conference alang sa CICL.

Ang tambag sa BCPC ug ubang mga stakeholder *kay pwede* pod pangayuon sa LSWDO para sa pagtino kung naa ba sa angay nga kaayuhan sa bata nga ibutang sa pasilidad para sa pag-atiman sa mga batan-on o mas maayo ba nga ibalik ang bata sa mga ginikanan/magbalantay.

Unsa klase nga intervention program ang ihatag sa CICL? Naa pa ba'y papel ang BCPC?

Kon makahukom ang LSWDO nga dad-on ang CICL sa pasilidad sa pag-atiman sa mga batan-on, ang bata mopailalom sa usa ka center-based intervention program.

Kon ang LSWDO maghatag ug CICL sa mga ginikanan, ang bata mopailalom sa intensive nga community-based intervention program.

Ang LSWDO *mahimong* mangayo og tambag sa BCPC sa pag-andam sa bisan unsa sa duha ka intervention program.

Kon mapatuman ang intensive nga community-based intervention program, ang LSWDO mahimong magkinahanglan sa tabang sa BCPC sa pagmonitor ug pagpatuman sa intervention program para sa CICL.

Kon mahibaw-an sa LSWDO nga walay ginakasaligan, gibiyaan, gipasagdan, o giabusaran ang CICL, mahimo bang ihatag ang bata ngadto sa mga ginikanan?

Dili pa. Ang LSWDO, inig human sa konsultasyon sa BCPC, kinahanglang matino usab kon mameligro ba ang kaluwasan sa bata kon ibalik ang CICL ngadto sa komunidad.

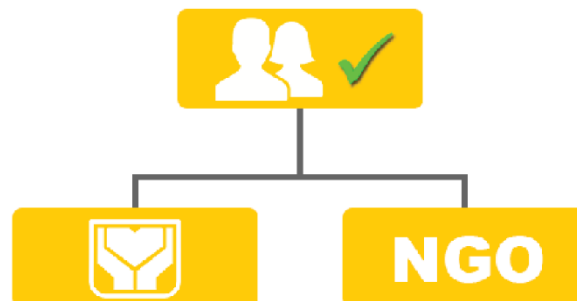
3.4 “ANG KALUWASAN BA SA BATA NAA SA PELIGRO KUNG IBALIK SA KOMUNIDAD?”

Magtinabangay ang BCPC ug LSWDO aron mahibal-an kon mabutang sa peligro ang kaluwasan sa bata kon ibalik sa ginikanan/magbalantay ug ibalik sa komunidad.

Unsa’y angay buhaton kon mabutang sa peligro ang kaluwasan sa bata kung mabalik sa komunidad?

Ang LSWDO mohimo sa gikinahanglang aksyon (hangyoa ang mga ginikanan nga boluntaryong itugyan ang bata o mag-file og petisyon para sa involuntary commitment) aron mamintinar ang temporaryo nga kustodiya sa bata sa DSWD o bisan unsang NGO nga andam mokuha sa kustodiya sa bata.

Ang BCPC mahimong motabang sa LSWDO sa pag-awhag sa mga ginikanan/tigbantay sa paghatag ug temporaryong kustodiya sa bata ngadto sa DSWD o NGO.

SUBLION:

Kanus-a matugyan balik ang kustodiya sa mga ginikanan ang CICL nga 15 anyos o mas bata o labaw pa apan milihok nga walay discernment?

Sa diha lamang nga walay bisan usa sa mosunod nga mga kondisyon ang anaa nga ang CICL mahimong ipagawas ngadto sa iyang mga ginikanan o magbalantay:

- ang CICL kay labaw sa 12 anyos ug nakahimo og seryosong krimen
- ang CICL kay labaw sa 12 anyos ug balik-balik makasala nga nakaagi na sa intervention program
- ang CICL kay naay gikasaligan, gibiyaan, gipasagdan, o giabusaran
- delikado ang kaluwasan sa CICL kung ipagawas sa komunidad

Kon walay bisan usa sa mga kahimtang sa ibabaw ang anaa, ang bata mahimong itugyan pabalik ngadto sa mga ginikanan o magbalantay ug ang bata mopailalom sa usa ka community intervention program.

Sa pipila ka mga kaso ang mga ginikanan/magbalantay kay dili makakuha sa pisikal nga kustodiya sa CICL (sama sa gihulagway niini nga Chapter) asa ihatag ang kustodiya sa bata?

Ang CICL kay:

Ang CICL labaw sa 12 anyos ug nakahimo og seryosong krimen

Ang CICL labaw sa 12 anyos ug balik-balik nga makasala ug nakaagi na sa intervention program

Ang CICL naay gikasaligan, gibiyaan, gipasagdan, o giabusaran

Delikado ang kaluwasan sa CICL kung ipagawas sa komunidad

Itugyan ang pisikal nga kustodiya sa:

LSWDO ug unya, sa IJISC sa “Bahay Pag-Asa” diin ang CICL mopailalom sa usa ka center-based intervention program

LSWDO ug sa ulahi, usa ka pasilidad sa pag-atiman sa mga batan-on diin ang CICL mopailalom sa usa ka center-based intervention program (**Puyra sa:** Sa dihang matino sa LSWDO nga alang sa kaayohan sa bata nga ang CICL, ibalik ngadto sa mga ginikanan/magbalantay ug hatagan ug community-based nga intervention program.)

LSWDO ug sa ulahi, ang DSWD o bisan unsang NGO nga andam mukuha ug temporaryong kustodiya sa bata

HINUMDOMI

Ang LSWDO ra (o ang mga social worker sa mga pasilidad sa pag-atiman sa kabatan-onan) ang mahimong mopahigayon sa Intervention Conference alang sa usa ka CICL nga 15 anyos ug mas bata pa o labaw pa sa 15 anyos apan milihok nga walay discernment

CHAPTER 4

DIVERSION SA CICL

Alang sa CICL nga labaw pa sa 15 anyos nga adunay discernment

Panid 54	4.1 Pagtino sa kaangayan sa diversion
Panid 55	4.2 Pagdumala sa mga Diversion Proceeding
Panid 60	4.3 Paghimo sa Diversion Contract
Panid 65	4.4 Pagpatuman sa Diversion Program

CHAPTER 4

DIVERSION SA CICL

Kini nga Chapter gamiton lang kon ang CICL giduso sa diversion sa lebel sa Katarungang Pambarangay tungod kay ang bata:

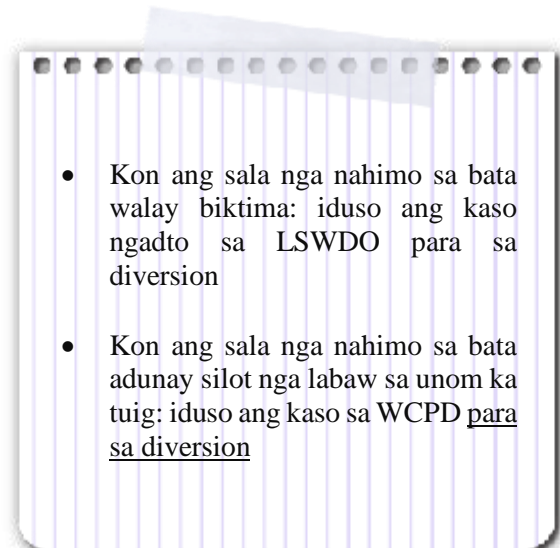
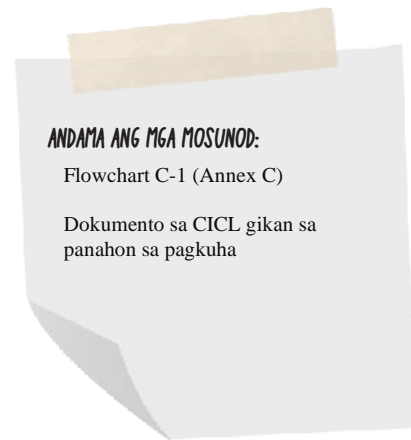
- labaw sa 15 anyos ug gisilpi sa LSWDO nga milihok nga adunay discernment sa panahon nga nahimo ang sala; ug
- nakahimo og kalapasan nga adunay silot nga unom ka tuig ug paubos

Adunay upat ka mga lakang nga sundon sumala niini nga Chapter:

1. Pagtino sa **kaangayan** sa diversion
2. Pagdumala sa **mga diversion proceeding**
3. Paghimo sa usa ka diversion **contract**
4. Pagpatuman sa usa ka diversion **program**

Kinsa ang mogamit niini nga Chapter?

1. ang Punong Barangay isip chairperson sa Katarungang Pambarangay; o
2. ang mga opisyal sa barangay o mga membro sa BCPC nga gibutang sa Punong Barangay uban ang Lupong Tagapamayapa ug kadtong gibansay sa pagtabang kanila.

4.1 PAGTINO SA KAANGAYON SA DIVERSION

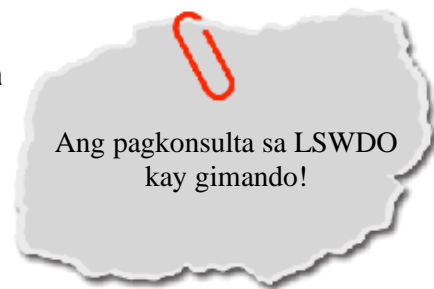
Pangutan-a una: Ang diversion angay ba ug tilinguhaon alang sa CICL?

Ayha sugdan ang mga diversion proceeding, ang BCPC kinahanglang tinuon sa kon ang diversion angayan ba sa bata human sa:

- pagrepaso sa kaso sa CICL; ug
- pagkonsulta sa LSWDO.

Unsa ang mga hinungdan nga ikonsiderar aron mahibal-an kon ang diversion angay ug maayo?

- Kinaiyahan ug mga sirkumstansya sa paglapas nga gisumbong;
- Kasubsob ug kagrabe a aksyon;
- Personal nga kahimtang sa bata (pananglitan ang edad, pagkahamtong, kaalam, edukasyonal nga pagkab-ot, ug uban pa);
- Impluwensya sa pamilya ug palibot sa pagdako sa bata;
- Pagpaayo alang sa kadaot sa biktima;
- Ang gibug-aton sa ebidensya batok sa bata;
- Kaluwasan sa komunidad; ug
- Labing maayo nga interes ug kaayohan sa bata

Human sa pagkonsulta sa LSWDO, ang BCPC ba nagtuo nga ang diversion angay o tilinguhaon alang sa CICL?

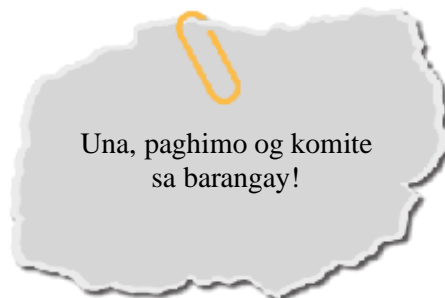
DILI

Ang mga diversion proceeding giisip nga natapos na ug ang diversion authority mo-isyu sa katugbang nga dokumento nga nagpamatuod sa maong kamatuoran ug ipasa ang mga rekord sa kaso ngadto sa prosecutor. (Dayon undang na sa paggamit niini nga Chapter.)

OO

Ang BCPC kinahanglang moporma sa diversion committee ug magsugod sa pagpahigayon sa mga diversion proceeding sama sa gihulagway sa Aytem 4.2.

4.2 PAGDUMALA SA MGA DIVERSION PROCEEDING

Unsa ang komposisyon sa diversion committee?

Ang diversion committee gipangulohan sa Punong Barangay ug pwede maapil ang:

- LSWDO
- Barangay Kagawad
- Membro sa Lupon Tagapamayapa
- Membro sa BCPC
- Chief Tanod
- Membro sa Task Force on Child and Youth Development
- Representante sa NGO
- Presidente sa PTA
- Representante sa organisasyon nga faith-based

Kini nga lista dili eksklusibo. Ang Punong Barangay adunay kapilian nga magsugyot ug dugang nga mga membro sa diversion committee kung gikinahanglan aron sa husto nga paghimo ug pagpatuman sa usa ka diversion program.

Unsa ang buhaton sa diversion committee?

1. Aron ipatawag ang mga diversion proceeding nga ang nag-una kay dayalogo sa CICL, ginikanan/magbalantay sa bata, ang/mga biktima (ug ginikanan/magbalantay sa biktima); ug
2. Kadugayan, aron matabangan ang Punong Barangay sa pag-ila sa angay nga mga programa para sa CICL ug sa pamilya ug sa pagpatuman sa diversion program.

Kinsa ang modumala sa mga diversion proceeding?

Ang Punong Barangay mao ang chairperson sa diversion committee pero pwede niya itugyan ang tahas sa pagpadali sa mga diversion proceeding ngadto sa laing membro sa diversion committee. **APAN** ang Punong Barangay nagpabiling responsable sa bisan unsa nga mahitabo sa mga proceeding.

Kon ang biktima o ang nasal-an nagdumili sa pag-apil o pakig-alayon sa mga diversion proceeding, unsa'y buhaton?

- Pangutan-a ang nasal-an kon unsa ang mga hinungdan sa pagdumili sa pag-apil;
- Pagseguro nga ang nasal-an nga partido nakasabot sa kinaiya sa kaso ug ang rason sa pagpahigayon sa diversion ug dili mga pagtugyan sa korte;
- Espesipikong ipasabot ngadto sa nasal-an nga partido ang mga benepisyo sa pagpasaylo ug diversion, ug ang panginahanglan nga bag-ohon ang CICL sulod sa komunidad, imbis nga detention homes o rehabilitation centers, sa higayon nga ang CICL mopadayag og pagbasol ug andam nga mangayo og pasaylo sa nasal-an nga partido;

- Pagpasalig sa nasal-an nga ang LSWDO, uban sa LGU ug komunidad, mao'y responsable sa pagreporma ug pagmonitor sa CICL pinaagi sa nagkalain-laing diversion program; ug
- Ipatin-aw ngadto sa nasal-an kon unsa ang posibleng mga sangputanan sa dili pag-apil sa mga proceeding.

Kon ang nasal-an sala makahukom nga dili moapil sa mga diversion proceeding, ang Punong Barangay:

- Iduso ang nasal-an ngadto sa angay nga opisyal sa WCPD aron mao'y magpasabot unsaon pagpasaka og kasong sibil batok sa CICL alang sa pagbayad sa civil liability; ug
- Unya magpadayon sa pagpahigayon sa mga diversion proceeding.

Naghulat sa pagpahigayon sa mga diversion proceeding, kinsa ang maghupot sa kustodiya sa CICL?

Naghulat sa pagpahigayon sa mga diversion proceeding, ang kustodiya sa bata gihatag ngadto sa mga ginikanan, magbalantay, mga paryente, o bisan kinsa nga responsable nga mga tawo sa komunidad nga nagkonsiderar sa labing maayo nga interes sa CICL.

APAN kon adunay mga sirkumstansya nga nanginahanglan sa pasalig sa CICL (pananglitan ang kaluwasan sa bata anaa sa peligro), pahibal-a dayon ang LSWDO aron masugdan ang proseso alang sa pasalig sa bata.

Unsa ang gitumong nga makab-ot sa dihang magpahigayon og mga diversion proceeding?

Ang mga diversion proceeding gihimo mismo aron mahibal-an ang:

- responsibilidad sa CICL; ug
- ang pagtratar sa CICL base sa sosyal, kultural, ekonomikanhon, sikolohikal, o edukasyonal nga background sa bata.

Unsaon pagkab-ot ang mga tumong sa usa ka diversion proceeding?

Aron makab-ot ang mga tumong sa diversion, ang Punong Barangay kinahanglang:

1 Seguroha nga ang bata nakasabot sa mga diversion proceeding diin siya nalambigit pinaagi sa pagpasabot una sa CICL ug sa iyang pamilya sa:

- tumong sa mga diversion proceeding (sama sa gihulagway sa ibabaw);
- bili sa diversion; ug
- sangputanan sa dili pag-agi sa diversion.

2 Mahitungod sa paglapas, pangutan-a ang CICL mahitungod sa:

- mga kahimtang sa paglapas;
- motibo o katuyoan ngano nabuhat ang kalapasan; ug
- mga hinungdan nga mitultol sa bata sa pagbuhat sa sala.

3 Pangutan-a ang CICL mahitungod sa pipila ka personal nga mga kahimtang, apil ang mga detalye sa bata:

- ginikanan ug pamilya;
- mga kaedad; ug
- kahimtang sa edukasyon.

4 Ipasabot sa CICL ang:

- mga sangputanan sa iyang mga aksyon; ug
- mga responsibilidad nga katumbas sa mga aksyon sa bata.

5 Seguroha nga ang CICL:

- nakasabot ug nakaamgo sa iyang tulubagon;
- mibati og pagbasol sa iyang mga binuhatan; ug
- giyahan sa pagkuha sa responsibilidad alang sa pag-ayo sa kadaot nga nahimo, baylo sa pagpasaka og pormal nga kaso sa Korte.

Sa unsang paagi ipahigayon ang mga diversion proceeding?

Ang mga diversion proceeding mahimong ipahigayon sa bisan unsang paagi o pamaagi nga gagamit ug restorative justice approach. Ang pipila ka posible nga mga proseso nga magamit mao ang:

- pagpataliwala sa biktima ug nabuhatan og sala
- group conference sa komunidad ug pamilya
- reparative probation ug community boards ug panels
- peacemaking circles
- circle sentencing
- bisan unsang hustisya nga dawhat sa komunidad nga mipakita ug restorative justice

Lantawa ang *DSWD rules and guidelines for the conduct of the Diversion Proceedings* aron maprotektahan ang bata kontra sa pagpamugos, panghadlok, kadaot, abuso, ug uban pang mga aksyon nga makadaot sa normal nga paglambo sa bata.

Kinahanglang segurohon sa Punong Barangay nga:

ang mga proseso mga child-friendly ug sensitibo sa ilang mga panginahanglanon, kaayohan, ug pagpanalipod sa mga katungod sa CICL;

paggamit ug pinulongan nga yano ug masabtan sa CICL;

pagpahigayon sa mga proceeding sa usa ka dapit diin ang mga identidad sa bata ug sa mga partido nga nalambigit kay confidential;

adunay igong privacy aron malikayan ang wala kinahanglana nga mga paglangan, pagkabalda, ug/o partisipasyon sa dili mga partido nga makapakaulaw o makapalain sa bata

Unsa kadugay ang mga diversion proceeding?

Ang mga diversion proceeding kinahanglang makompleto sulod sa 45 ka adlaw gikan sa pagsugod niini.

Ang mga diversion proceeding giisip nga natapos kung:

- usa ka Diversion Contract nga misulod sa 45 ka adlaw mahuman nga walay bisan unsa nga kasabutan nga nakab-ot;
- bisan ang CICL o ang ginikanan/magbalantay sa bata wala mosugot sa diversion; ug
- nakita sa diversion authority kay dili kinahanglan o gigusto (base sa mga hinungdan nga nahisgotan ganiha).

Unsa kaha kung ang mga ginikanan/magbalantay sa CICL magdumili sa pag-apil o pagkooperar sa mga diversion proceeding?

Ang Punong Barangay kay:

- segurohon nga ang CICL ug mga ginikanan/magbalantay nakasabot sa katuyoan sa mga diversion proceeding, ang bili sa diversion, ug ang mga sangputanan sa dili pag-agi sa diversion;
- mangutana unsa ang mga rason sa pagdumili sa pagkooperar o pag-apil; ug
- ipasabot sa CICL ug mga ginikanan/magbalantay kon unsa ang posibleng resulta sa dili pag-apil sa mga proceeding.

Kon ang mga ginikanan/magbalantay sa CICL makahukom gihapon nga dili moapil sa mga diversion proceeding, ang diversion makonsiderar nga natapos na ug ang Punong Barangay kay:

- mag-isyu og may kalabotan nga dokumento nga nag-ingon nga walay kasabotan ang nakab-ot tungod kay ang CICL o kaha ang mga ginikanan/magbalantay niini nagdumili sa pag-apil sa mga diversion proceeding; ug
- magdala sa kaso sa CICL (lakip ang certification of failure of diversion) ngadto sa WCPD o sa Prosecutor

4.3 PAGHIMO SA DIVERSION CONTRACT

Ang diversion contract maporma sa mga diversion proceeding.

Ang kontrata kinahanglan adunay:

- a. indibidwal nga diversion program para sa CICL
- b. pagtakda sa mga katungod, responsibilidad, o obligasyon sa CICL, mga ginikanan/magbalantay sa CICL, ug mga nasal-an nga partido (kon mahimo)
- c. boluntaryo nga moangkon sa CICL

Unsa ang mga batakang kinahanglanon sa dili pa mopirma sa usa ka diversion contract?

Masulod lang ang Diversion Contract *kon* boluntaryong miangkon ang CICL sa paghimo sa krimen.

Unsa kaha kung ang CICL o mga ginikanan/magbalantay kay modili sa boluntaryo nga pag-angkon?

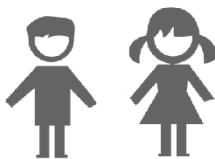
Ang Punong Barangay mopasabot nga ang boluntaryong pag-amin sa bata ngadto sa mga diversion proceeding kay:

- giisip lang nga pag-uyon para muagi sa Diversion Program ang bata ug **dili i-konsiderar nga pag-amin sa bata sa usa ka sala**; ug
- dili mahimong gamiton batok sa CICL sa bisan unsang paagi (sama sa umaabot nga hudisyal, quasi-judicial, o administratibong mga proseso).

Unsa ang usa ka diversion program?

Ang Diversion Program mao ang programa nga gikinahanglan nga ipaagi sa CICL human mapamatud-an nga responsable sa usa ka kalapasan nga dili modangop sa pormal nga husay sa korte.

Ang Diversion Program, nga kinahanglang pang-indibidwal alang sa matag CICL, kinahanglang maglakip sa igong sociocultural ug psychological nga interventions ug serbisyo para sa bata.

Ang kontrata sa diversion kinahanglan adunay:

indibidwal nga programa para sa CICL

pagtakda sa mga katungod, responsibilidad, o tulubagon sa CICL, ginikanan/magbalantay sa CICL, ug sa nasal-an nga partido (kon magamit)

ang boluntaryong pagdawat sa CICL

Unsa nga mga hinungdan ang kinahanglan nga tagdon kung maghimo ug usa ka indibidwal nga diversion program?

- indibidwal nga mga kinaiya ug lahi nga kahimtang sa CICL (sama sa kultural, sosyal, ekonomikanhon, ug relihiyoso nga kahimtang sa bata);
- pagbati sa bata sa pagbasol sa sala nga nahimo;
- abilidad sa mga ginikanan o magbalantay sa paggiya ug pagdumala sa bata;
- panglantaw sa biktima mahitungod sa kaangayan sa mga lakang nga ipahamtang;
- ang pagkaanaa sa mga programa nga nakabase sa komunidad alang sa rehabilitasyon ug reintegrasyon sa bata; ug
- ang rekord sa CICL sa mga niunang kalapasan (kon aduna man)

Unsa ang pipila ka mga obligasyon o responsibilidad nga kinahanglan itakda sa diversion contract?

Ang Diversion Contract kinahanglan maglakip sa usa ka takda sa mga katungod, responsibilidad, o tulubagon sa mga partido nga hingtungdan, ang uban niini mao ang:

- ang mga obligasyon sa pagtaho sa CICL ug mga ginikanan/magbalantay – aduna silay obligasyon nga ipresentar ang ilang kaugalingon sa Punong Barangay (o tawo nga gitudlo diversion committee) labing menos kausa sa usa ka bulan alang sa pagtaho ug pagsilpi sa pagkaepektibo sa programa
- ang pagmonitor ug/o superbisori nga mga obligasyon sa pipila ka mga duty bearers ug uban pang responsableng stakeholders (pananglitan ang principal sa pagmonitor ug pagreport sa pagtambong sa eskuylahan sa CICL)

Ang usa ka diversion contract epektibo ug nagbugkos ra kon ang:

1. kontrata kay gisulat ug gipirmahan sa mga tawo nga gikinahanglan mupirma ani nga giingon sa balaod;
2. diversion program ug uban pang mga termino ug kondisyon sa kontrata kay gidawat sa CICL ug sa mga ginikanan/magbalantay sa maong bata; ug
3. CICL boluntaryong miangkon sa pagbuhat sa sala.

Ang pagdawat sa nasal-an nga partido sa diversion contract wala kinahanglana para ang kontrata mahimong balido. APAN ang Punong Barangay mobuhat sa iyang labing maayong kabuhatan aron makuha ang kasabutan sa nasal-an nga partido.

Kinsa ang kinahanglang mopirma sa diversion contract?

Ang CICL

Membro sa BCPC nga nagtabang sa Punong Barangay

Mga ginikanan/magbalantay sa bata

Punong Barangay (para mahimong diversion authority)

LSWDO

Kon ang nasal-an nga partido miuyon sa diversion contract, siya **mahimong** hangyoon nga mopirma usab sa kontrata. Kon ang nasal-an usa ka menor de edad, ang mga ginikanan/magbalantay sa maong menor de edad ang mopirma.

Unsa kaha kon ang biktima o nasal-an nga partido dili miuyon sa bisan unsang butang sa diversion contract?

Ang Punong Barangay maningkamot gihapon nga makuha ang kasabotan sa nasal-an sa indibidwal nga diversion program nga anaa sa Diversion Contract pinaagi sa:

- pagpasabot ngadto sa nasal-an nga partido sa mga benepisyo sa pagpasaylo ug diversion, ug ang panginahanglan sa pagreporma sa CICL sulod sa pagdumala sa komunidad, imbes sa mga detention o rehabilitation centers, sa higayon nga ang CICL mopadayag sa pagbasol ug sa pagkaandam nga mangayo og pasaylo sa nasal-an nga partido; ug
- pagpasalig sa nasal-an nga partido nga ang LSWDO, uban sa lokal nga gobyerno ug komunidad, mao'y responsable sa pagreporma ug pagmonitor sa CICL pinaagi sa nagkalain-laing diversion program.

Kon ang nasal-an nga partido wala gihapon mopahayag sa pag-uyon sa diversion contract ug ang diversion program niini, ang diversion authority kinahanglang:

- iduso ang nasal-an nga partido ngadto sa tukma nga opisyal sa WCPD aron ang naulahi makapasabot unsaon pagpasaka og kasong sibil batok sa CICL alang sa pagbayad sa civil liability; ug
- unya ipadayon ang paghimo sa diversion program ug ang pagpirma sa diversion contract kon ang CICL ug ang ginikanan/magbalantay mosugot niini.

Unsa ang kinahanglan nga ilakip sa diversion contract?

1. Ang Diversion Program nga sundon sa CICL
2. Paagi sa pag-monitor
3. Ngalan sa mga partido nga mag-monitor sa mga kalihokan
4. Panahon sa pagpatuman sa diversion program

Unsa ang mga importanteng butang nga angay tagdon sa paghimo sa usa ka diversion program?

Sa paghimo (ug pag-implementar) og diversion program, ang Punong Barangay ug ang diversion committee kinahanglang moseguro nga ang maong programa:

gimugna uban sa paggamit sa restorative justice nga mga prinsipyo;

naggamit og positibo nga mga lakang;

hingpit nga pagpalihok sa tanang posibleng kahinguhaan (apil ang pamilya, mga boluntaryo, mga eskwelahan, ug uban pa nga mga institusyon sa komunidad);

naglakip sa mga kalihokan nga naglakip sa epektibo, makiangayon, ug tawhanon nga pagpakiglabot sa bata; ug

nagpasiugda sa kaayohan sa bata.

Ang pipila ka mga kalihokan o mga kurso sa aksyon nga mahimong iapil sa usa ka indibidwal nga diversion program mao ang:

- a. Pag-uli sa kabtangan;
- b. Pagpaayo alang sa nadaot;
- c. Pagkompiska ug pagpasakmit sa mga kita o instrumento sa krimen (kon ang diversion program maporma sa lebel sa kapulisan);
- d. Danyos alang sa consequential damages;
- e. Gisulat o binaba nga pagpangayo og pasaylo;
- f. Pag-atiman, paggiya, ug mga mando sa pagdumala;
- g. Pagtambag alang sa bata nga nisupak sa balaod ug sa pamilya sa bata;

- h. Pagtambong sa mga pagbansay, seminar, ug lektyur sa:
 - kahanas sa pagdumala sa kasuko;
 - mga kahanas sa pagsulbad sa problema ug/o pagsulbad sa panagbangi;
 - pagporma sa mga mithi; ug
 - uban pang mga kahanas nga makatabang sa bata sa pag-atubang sa mga sitwasyon nga mahimong mosangpot sa pagbalik-balik sa sala;
- i. Pag-apil sa mga programa nga nakabase sa komunidad, lakip ang serbisyo sa komunidad; o
- j. Pag-apil sa mga programa sa edukasyon, bokasyon, ug mga kahanas sa kinabuhi.

4.4 PAGPATUMAN SA DIVERSION PROGRAM

Ang diversion program gipatuman dayon human sa pagpirma sa diversion contract. Ang diversion program mahimong dili ipatuman ug sobra sa duha ka tuig gikan sa pagsugod niini.

Kinsa ang nagdumala ug nagmonitor sa proseso sa pagsunod sa usa ka CICL sa diversion program?

Ang Punong Barangay uban sa tabang sa BCPC mao'y modumala ug mag-monitor sa pagsunod ug pag-uswag sa CICL ubos sa diversion program.

Isip usa ka matang sa pagmonitor, ang mga membro sa BCPC ug mga boluntaryo sa komunidad nga gitudlo sa BCPC mahimong magpahigayon nga mubisita ug mga panimalay uban sa bata ug mga ginikanan/magbalantay aron mamonitor ang pag-uswag sa bata sa Diversion Program. Pwede kini mahimo pinaagi sa konsultasyon ug pakigtambayayong sa LSWDO.

Kinsa ang magtino kon ang diversion program malampuson nga gipatuman?

Ang Punong Barangay o ang gitudlo nga BCPC mao'y motino kon malampuson nga napatuman ang diversion program.

Ang katino nga ang CICL napakyas sa pagtuman sa mga termino ug kondisyon sa diversion contract masertipikar sa LSWDO.

Mahatagan ba og ikaduhang higayon ang CICL sa pagtuman sa diversion program sumala sa diversion contract?

Oo, basta:

- nakita sa LSWDO ug ubang membro sa diversion committee nga ang pagpadayon sa diversion angayan ug tilinguhaon gihapon;
- ang duha ka tuig gikan sa pagsugod sa diversion contract wala pa mapupos; **ug**
- **ang tanan nga mga partido (apil ang nasal-an nga partido)** nagkauyon nga hatagan ang CICL og laing higayon nga malampuson nga makatuman sa diversion program.

CHAPTER 5

ANG CHILD AT RISK (CAR)

Ang bata nga nakalapas sa usa ka ordinansa, gaan nga kalapasan, o nakahimo og kasaypanan

Panid 68

CHAPTER 5-A
Pagdumala sa usa ka CAR sumala sa RA 9344

Panid 72

CHAPTER 5-B
Intervention para sa CAR

CHAPTER 5-A

UNSA'Y MAKAHIMO SA USA KA MENOR DE EDAD NGA CAR

Gamita kini nga Chapter sa Manwal sa mga kaso nga naglambigit sa CAR (dili sa usa ka CICL) nga nakalapas sa:

1. lokal nga mga ordinansa mahitungod sa juvenile status offense;
2. gaan nga mga kalapasan ug mga kasaypanan batok sa kahapsay o kaluwasan sa publiko; o
3. mga kalapasan nga dili ikadapat sa mga bata ug gawasnon sila sa prosekusyon.

Unsa ang pipila ka mga lokal nga ordinansa mahitungod sa mga juvenile status offense?

Ang menor de edad nga nakalapas sa mosunod nga mga ordinansa sa mga juvenile status offense giisip nga CAR:

mga paglapas sa curfew

mga ordinansa batok sa pagpanigarilyo

pagbulakbol

mga ordinansa batok sa pag-inom

pagsupak sa ginikanan

ubang mga ordinansa mahitungod sa mga juvenile status offense

Kung kini nga mga binuhatan nahimo sa mga hamtong, dili kini maisip nga mga kalapasan. Mao nga gitawag sila og “mga juvenile status offense.”

Busa kon ang mga menor de edad makahimo niini nga mga binuhatan, dili sila angay silotan. Giisip sila nga CAR (dili CICL) ug kinahanglan nga hatagan og angay nga intervention.

Unsaon kon ang ordinansa sa barangay nag-ingon nga ang menor de edad kinahanglang hatagan og silot (sama sa pagpabilin sa barangay station) tungod sa paglapas sa juvenile status offense?

Bisan unsa nga ordinansa nga dili uyon sa RA 9344 awtomatiko nga usbon ug ang nahisgotan nga CAR kinahanglan ra dumalahon ug atubangon sumala sa balaod (sama sa gihulagway sa Chapter 5-B niini nga Manwal).

Unsa ang mga gaan nga kalapasan ug kasaypanan batok sa kahapsay o kaluwasan sa publiko?

Kini ang pipila ka mga gaan nga kalapasan ug kasaypanan nga, og mabuhat, makapahimo sa usa ka menor de edad nga usa ka CAR:

- dili maayong pamatasan
- eskandalo sa publiko
- pangharas
- paghubog-hubog
- pagkahubog sa publiko
- makadaot nga pagsinamok
- bandalismo
- sugal
- pagpakilimos
- pagsagbot-sagbot
- pagpangihhi sa publiko
- pang-trespass

Ang usa ka bata nga makahimo sa bisan unsa niini usa ka CAR, dili usa ka CICL!

MGA ILUSTRASYON KANUS-A ANG BATA USA KA CAR?

Ang Barangay 143 nahimutang sa dakbayan nga ginadili sa mga menor de edad ang pag-inom og ilimnong makahubog sa mga pampublikong lugar. Si Paulo, 16 anyos nga estudyante, nakit-an sa usa ka barangay tanod nga nag-inom og beer sa usa ka lokal nga sari-sari store human sa klase. Si Paulo usa ka CAR.

Ang usa ka ordinansa sa munisipyo nga naglangkob sa Barangay 257 ginadili sa tanan nga mga tawo ang pag-inom og ilimnong makahubog sa bisan unsang pampublikong parke. Ang ordinansa sa munisipyo adunay silot nga detensyon sulod sa 12 ka oras. Si Juan, 16 anyos, nasakpan nga nakig-inom sa iyang mga higala nga sila Coco ug Enrique (parehong mga hamtong) sa lokal nga park duol sa simbahan. Sila tulo nasikop sa barangay. Si Juan usa ka CAR nga kinahanglang atimanon subay sa RA 9344 nga giamendahan (sigun sa gipasabot niini nga Chapter). Dili siya mahimong trataron sama nila Coco ug Enrique nga posibleng pahamtangan og silot subay sa ordinansa.

Hugot nga ginadili ang bandalismo ubos sa kasamtangang ordinansa sa dakbayan diin nahisakop ang Barangay 554. Silot nga detensyon sulod sa 24 oras ang ipahamtang sa mapamatud-ang sad-an sa bandalismo. Sila si Maja (19 anyos), Liza (16 anyos), ug Kim (18 anyos) nadakpan kagabii sa akto sa pagbandal sa mga bungbong sa public school building sa Barangay 554. Kinahanglang trataron si Liza nga usa ka CAR og lahi ra sa bisan unsang paagi masilutan sila si Maja ug Kim sumala sa ordinansa sa dakbayan.

Nakahimo ba ang usa ka bata og krimen kung makit-an nga naghingos og rugby?

Dili. Ang tanang bata gawasnon sa criminal liability kon mapamatud-an nga nakalapas sa PD 1619 (sama sa paghingos og rugby ug uban pang alisngawon nga mga butang). Ang mga bata gawasnon usab sa prosekusyon tungod sa pagbulakbol, prostitusyon, ug pagpakilimos. Kini nga mga bata giisip sa balaod nga CAR.

Unsa nga mga kalapasan ang dili mapahamtang sa mga bata?

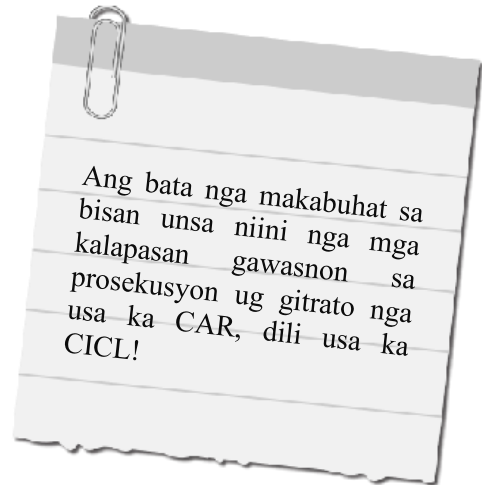
Prostitusyon ubos sa Seksyon 202 sa Revised Penal Code

Pagpakilimos ubos sa PD Num. 1563

Paghingos og rugby ubos sa PD Num. 1619

Kinsa ang mahimong mokustodiya sa usa ka CAR tungod sa paglapas sa mga lokal nga ordinansa o tungod sa paghimo og mga gaang kalapasan o kasaypanan?

Bisan kinsa nga opisyal sa barangay, tanod, o sakop sa BCPC mahimong mokustodiya sa bata nga makalapas sa bisan unsang ordinansa, gaan nga kalapasan, o kasaypanan sama sa nalista sa ibabaw. Kon dad-on sa kustodiya sa kapulisan ang CAR, iduso sa kapulisan ang bata ngadto sa barangay alang sa angay nga pagdumala ubos sa Chapter 4-B.

Unsaon pagdumala sa usa ka CAR?

Gamita ang sunod nga Seksyon (Chapter 5-B) ug ang Flowchart alang sa hustong pagdumala sa CAR nga nakalapas sa lokal nga ordinansa mahitungod sa mga juvenile status offense; nakahimo og gaan nga kalapasan o kasaypanan batok sa kahapsay o kaluwasan sa publiko; o nakahimo og kalapasan nga dili mapahamtang sa mga bata. (Annex D)

Ang mga musunod giisip usab nga CAR APAN ayaw kini gamita nga Manwal sa pagdumala niini nga mga bata:

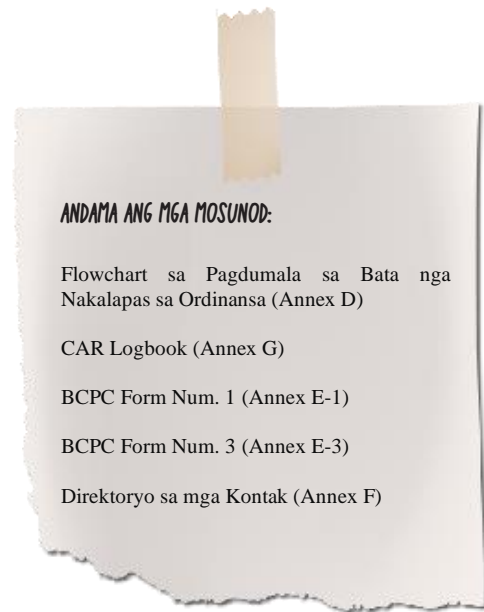
1. giabusaran (pisikal, sikolohikal, mental, ekonomikanhon, ug uban pa) ug ang mga ginikanan/magbalantay dili makahatag og proteksyon sa bata;
2. gipahimuslan (sekswal, ekonomikanhon, ug uban pa);
3. gibiyaan o napasagdan ug dili makit-an ang mga ginikanan/magbalantay;
4. gikan sa kuyaig o nagbulag nga pamilya ug walay ginikanan/magbalantay
5. wala mag-eskwela;
6. bata sa kadalanan;
7. membro sa gang;
8. nagpuyo sa komunidad nga adunay taas nga lebel sa kriminalidad o pag-abuso sa droga; ug
9. nagpuyo sa mga lugar nga adunay armadong panagsangka.

Lain-lain nga mga balaod, giya, ug manwal ang kinahanglang gamiton sa pagdumala sa nalista sa ibabaw nga CAR.

Apan ang Chapter 6 sa Manwal nagsugyot ug mga primary intervention program aron mapugngan kining CAR nga mahimong CICL.

CHAPTER 5-B

PAGDUMALA OG CAR

a. PAGDALA SA KUSTODIYA SA CAR

Unsa ma'y angay buhaton sa barangay sa pagkustodiya sa CAR?

Sa pagkuha sa kustodiya sa CAR, diha-diha dayon:

ipaila ang kaugalingon sa bata ug ipakita ang husto nga ilhanan

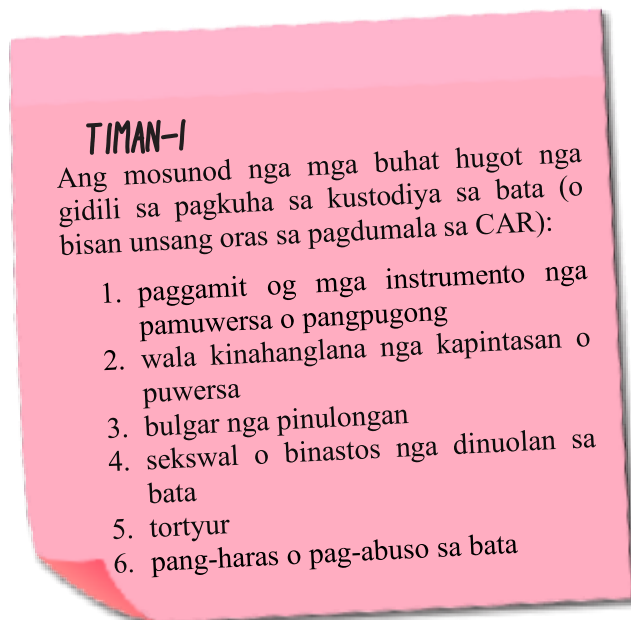

ipasabot sa bata ang rason nganong gikustodiya

pangutan-a ang ngalan sa bata, puluy-anan, ug ngalan sa mga ginikanan

Sa pagkuha sa ngalan sa mga ginikanan/magbalantay, pahibaw-a dayon sila (1) sa insidente ug (2) paadto-a sa lugar nga nahitaboan o sa barangay station.

Asa nako dad-on ang CAR?

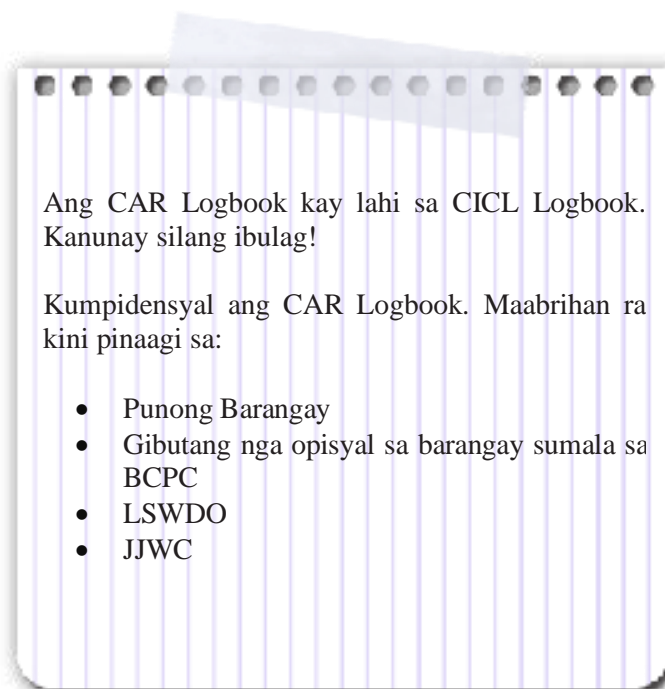
Sa barangay station para sa pag-rehistro ug initial intake

b. PAGREHISTRO UG PAG-INTAKE SA CAR

Para marehistro ang bata sa CAR Logbook, unsa nga impormasyon ang akong kuhaon?

- Ngalan sa bata
- Puluy-anan sa bata
- Petsa sa pag-intake
- Ordinansa / gaan nga kalapasan / kasaypanan nga nahimo
- Ngalan sa mga ginikanan/magbalantay ug mga contact details

Ang CAR Logbook kinahanglang tagoan sa barangay sa usa ka luwas nga dapit aron maseguro ang pagkakompidensyal sa mga rekord sa bata. Ang kapakyas sa pagpanalipod sa pagkakompidensyal makapahimo sa mga opisyal sa barangay nga mapailalom sa mga silot.

Unsaon kung ang CAR dili makakomunikar o magdumili sa paghatag sa iyang ngalan?

- Kuhaa ang impormasyon gikan sa ubang mga tawo nga mahimong anaa anang tungura; ug
- Kontakta dayon ang LSWDO para sa tabang sa pagpakigsulti sa bata

Kinsa ang mahimong magpahigayon sa intake?

- Punong Barangay
- Gibutang nga sakop sa BCPC

Gamita ang BCPC Form Num. 1 (Intake Form para sa BCPC) sa pagpahigayon sa intake sa CAR [Annex E-1].

Unsa akong mapangutana sa CAR atol sa pag-intake?

Ang mga pangutana ra nga gikinahanglan sa pagpuno sa BCPC Form Num. 1 ang maong ipangutana. Kung ang uban nga impormasyon nga gikinahanglan sa BCPC Form Num. 1 mahimong ihatag sa ubang tawo (pananglitan mga ginikanan, magtutudlo), ang BCPC mahimong mokuha niini nga impormasyon gikan kanila ug dili sa CICL.

Unsa akong mapangutana sa CAR atol sa pag-intake?

- Ang opisyal sa barangay nga midala sa bata ngadto sa kustodiya
- Mga representante sa BCPC
- Mga ginikanan/magbalantay sa bata
- LSWDO
- Kung gikinahanglan: tighubad o mental health professional

Kumpidensyal ang pagpahigayon sa intake. Bisan kinsa nga tawo nga wala nalista dinhi dili makatambong sa panahon sa pag-intake.

Kung makigsulti sa bata sa panahon sa pag-intake ...

Paggamit og simple nga pinulongan o dayalekto nga masabtan sa bata. Ang BCPC kanunay kinahanglang matinahuron, mahigalaon sa bata, ug dili kahadlok sa bata.

Kung ang bata mostorya og lahi nga sinultian/dayalekto ug dili makasabot sa sinultian nga gigamit sa BCPC ...

- Pagkuha og tighubad nga makatabang sa pagpahigayon sa intake; o
- Pangayo og tabang gikan sa LSWDO aron maseguro nga ang komunikasyon sa bata gihimo og tarong.

Kung ang bata magdumili sa pagsulti ...

- Pangayo og tabang sa LSWDO aron maseguro nga ang komunikasyon sa bata gihimo og tarong.

Kung ang bata adunay diperensya ...

- Pangayo og tabang sa angay nga medikal nga propesyonal sa pagpahigayon sa intake. (Ang LSWDO makatabang nimo nga makakuha og tabang.)

Kung ang CAR dili residente sa akong barangay, unsa'y buhaton?

Kompletuha ang pagpahigayon sa intake (sama sa gihulagway sa ibabaw) ug pagkahuman iduso ang kaso sa bata sa:

- a. barangay kung diin nagpuyo ang bata; o
- b. LSWDO.

Kompletuha ang saktong referral form (BCPC Form Num. 3) [Annex E-3] sa dili pa iduso ang bata. Human sa intake, ang inyong barangay dili na modumala sa intervention program para sa CAR nga wala nagpuyo sa inyong barangay.

PAHIBALO:

Ang barangay nga primirong nakakustodiya sa bata giawhag nga ipailalom sa usa ka medikal nga eksaminasyon ang bata sa dili pa itugyan ang CAR sa barangay nga gipuy-an labi na kon dunay kadaot nga pisikal ang CAR. Magsilbi kini nga dugang nga proteksyon sa barangay nga mahimong akusahan sa sayop nga pagdumala sa bata.

Bisan pa og ang BCPC (sa barangay nga wala magpuyo ang bata) nakahibalo kung kinsa ang pamilya sa bata, ang kustodiya sa bata kinahanglan gihapon nga itugyan ngadto sa barangay nga gipuy-an o sa LSWDO.

c. PAGDUMALA SA BCPC SA CAR (NGA RESIDENTE SA BARANGAY)

Kung ang CAR anaa sa kustodiya sa barangay diin ang bata nagpuyo, ang BCPC kinahanglang mopadayon sa:

- a. pagpahigayon sa INTAKE sa bata (sigun sa gihulagway sa ibabaw);
- b. PAHIBAW-A ang mga ginikanan/magbalantay sa bata; ug
- c. ITUGYAN ang pisikal nga kustodiya sa bata ngadto sa saktong tawo.

Dugang pa sa INTAKE

Unsaon kon laing barangay (diin dili residente ang bata) ang unang mikuha sa kustodiya sa bata ug nag-intake na? Kinahanglan pa ba nga ang atong BCPC mohimo og lahi nga intake sa bata?

Oo. Human madawat ang kustodiya sa bata, ang imong BCPC kinahanglang magpahigayon gihapon og intake apan konsiderahon ang impormasyon nga gihatag sa Intake Form ug Referral Form (BCPC Form Num. 1 ug 3) nga nadawat gikan sa nagduso nga barangay. Kini maseguro sa mas mubo nga pag-intake sa bata ug ang mga pangutana lamang nga gikinahanglan og katin-awan gikan sa bata ang ipangutana.

Kinahanglan pa ba nga ipaubos ang CAR sa usa ka medikal nga eksaminasyon pagkahuman makuha ang kustodiya o inig kompleto sa pag-intake?

Kung ang bata madala sa kustodiya tungod sa paglapas sa usa ka ordinansa nga naglambigit sa usa ka juvenile status offense o usa ka gaan nga kalapasan/kasaypanan nga gilista sa ibabaw, ang pagpailalom sa CAR sa usa ka medikal nga eksaminasyon mahimong dili kinahanglan.

Apan ang bata mahimong kinahanglan nga ipailalom sa usa ka medikal nga eksaminasyon kung:

- adunay mga timailhan nga ang pisikal nga kahimtang sa bata (pananglitan adunay pisikal nga mga bun-og) nga nanginahanglan og pagtagad o pagsilpi sa usa ka medikal nga propesyonal; o
- ang CAR gidala sa kustodiya tungod sa giingong paglapas sa mga balaod sa prostitusyon, pagpakilimos, o paghingos sa rugby.

Sa PAGPAHIBALO sa mga ginikanan/magbalantay

Bisan sa dili pa makompleto ang intake, kung makuha na ang mga ngalan sa ginikanan/magbalantay ug mga contact details, kinahanglang ipahibalo dayon sa BCPC:

- nga ang ilang anak gipriso tungod sa paglapas sa ordinansa nga naglambigit sa juvenile status offense, pagbuhat og gaan nga kalapasan/kasaypanan, o pagbuhat og mga binuhatan nga mokabat ngadto sa prostitusyon, pagpakilimos, o paghingos sa rugby; ug
- diin ang bata gipabilin sa kustodiya ug tambagi sila sa pag-adto dayon sa barangay.

Kung ang CAR dili makakomunikar kung kinsa ang iyang ginikanan o magbalantay ...

- pangayo og tabang sa LSWDO sa pagpakigsulti sa bata
- kontaka ang ubang mga tawo (pananglitan mga kawanihan sa eskwelahan diin ang bata na-enrol)
- kinsa kadtong adunay impormasyon mahitungod sa pamilya sa bata
- susiha ang mga rekord sa gobyerno o barangay kon adunay impormasyon

Kung dili makontak sa BCPC ang ginikanan/magbalantay sa bata ...

- ang pisikal nga kustodiya sa bata kinahanglang itugyan ngadto sa LSWDO (ug samtang maghulat, tugoti ang CAR nga magpabilin sa usa ka espasyo nga child-friendly)

Kung walay impormasyon nga makuha kung kinsa ang ginikanan/magbalantay...

- ang pisikal nga kustodiya sa bata kinahanglang itugyan ngadto sa LSWDO (ug samtang maghulat, tugoti ang CAR nga magpabilin sa usa ka espasyo nga child-friendly)

Angay pa ba natong pahibaw-on ang PAO o usa ka abogado kung ang usa ka CAR madala sa kustodiya?

Dili na kinahanglan nga ipahibalo sa PAO o bisan kinsa nga abogado nga ang usa ka CAR gikustodiya tungod sa paglapas sa usa ka ordinansa nga naglambigit sa usa ka paglapas sa juvenile status offense o usa ka gaan nga kalapasan/kasaypanan.

Sa PAGTUGYAN sa pisikal nga kustodiya sa sakto nga tawo

Kanus-a nato itugyan ang pisikal nga kustodiya sa CAR ngadto sa ginikanan/magbalantay?

Itugyan ang pisikal nga kustodiya sa CAR ngadto sa ginikanan/magbalantay **human**:

1. makompleto ang pag-intake sa bata (pananglitan nakompleto ang BCPC Form Num. 1);
2. matino nga ang CAR dili “high risk”;
3. mahatagan og angay nga tambag/giya ang CAR aron malikayan ang umaabot nga mga kalapasan; UG
4. mahatag sa mga ginikanan/magbalantay ang angay nga tambag/pagbadlong/pasidaan sa ilang mga obligasyon sa pag-atiman pag-ayo sa bata

Kung adunay mga timailhan nga ang CAR “high risk” ug sa konsultasyon sa LSWDO, ang BCPC kinahanglan nga itugyan ang bata ngadto sa LSWDO (ug dili sa mga ginikanan) alang sa angay nga intervention.

Kanus-a ang usa ka CAR giisip nga “high risk”?

Ang mosunod mao ang pipila ka timailhan nga ang CAR “high risk”:

- Kung ang CAR nakalapas sa usa ka ordinansa o nakahimo og usa ka gaan nga kalapasan/kasaypanan sa ikaduha o ikatulo ra nga higayon
- Kung ang kalapasan sa CAR naglambigit sa prostitusyon, pagpakilimos, o paghingos sa rugby
- Kung adunay ubang mga sirkumstansya nga nagpakita nga ang bata nameligro sa ubang mga hinungdan ug giisip nga labi ka huyang ug nameligro nga maduso ug mapahimuslan unya magkasumpaki sa balaod.

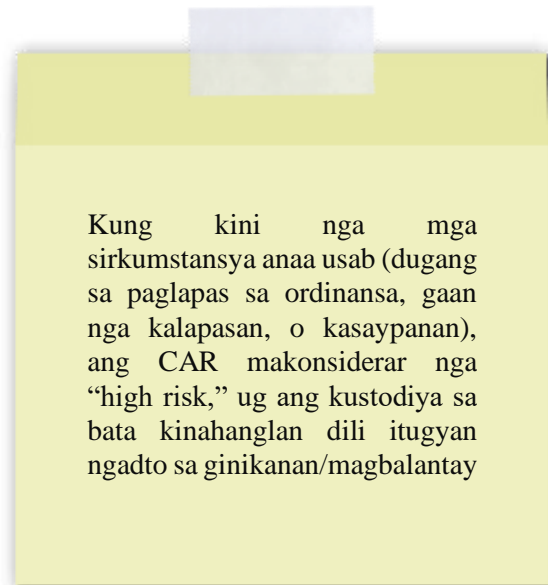
Unsa ang pipila ka mga sirkumstansya nga nagpakita nga ang bata giisip nga hilabihan ka huyang ug nameligro nga maduso ug mapahimuslan unya magkasumpaki sa balaod?

Kung ang CAR, gawas sa paglapas sa usa ra ka ordinansa nga naglambigit sa usa ka

juvenile status offense, makita usab nga:

- giabusohan sa bisan kinsang tawo pinaagi sa sekswal, pisikal, sikolohikal, mental, ekonomikanhon, o bisan unsa nga paagi, ug ang mga ginikanan/magbalantay nagdumili, dili ganahan, o dili makahatag ug proteksyon sa bata;
- gipahimuslan sa sekswal o ekonomikanhon nga paagi;
- gibiyahan o napasagdan, ug human sa makugihong pagpangita ug pagpangutana, dili makit-an ang mga ginikanan o magbalantay;
- gikan sa kuyaig o nagbulag nga pamilya o walay ginikanan o magbalantay;
- wala mag-eskwela;
- bata sa kadalanan;
- membro sa gang
- nagpuyo sa usa ka komunidad nga adunay taas nga lebel sa kriminalidad o pag-abuso sa droga;
- nagpuyo sa mga lugar nga adunay armadong panagsangka

Kung ang BCPC dili sigurado kung ang CAR angay ba nga ikonsidera nga “high risk,” konsultaha ang LSWDO aron mahimo ang maayo nga pagtino.

Unsaon kung gusto sa ginikanan/magbalantay ang pisikal nga kustodiya sa CAR pero gikonsidera sa BCPC nga “high risk” ang bata?

Ang BCPC, human sa pagkonsulta sa LSWDO, kinahanglang magsilpi kon alang ba sa kaayohan sa bata nga itugyan ang pisikal nga kustodiya niini ngadto sa ginikanan/magbalantay. Bisan kon ang pisikal nga kustodiya ipagawas ngadto sa mga ginikanan/magbalantay, ang kaso sa CAR iduso gihapon sa LSWDO para sa dugang nag pagsilpi sa bata ug pagporma sa angay nga intervention program.

Kung dili makit-an o maganghaan sa BCPC ang LSWDO, ang pisikal nga kustodiya sa CAR mahimong itugyan sa mga social worker nga konektado o kauban sa DSWD. Sa laing bahin, ang bata kinahanglang luwas nga ibutang sa usa ka child-friendly nga lugar sa barangay.

Unsa nga mga dokumento ang ihatag sa BCPC sa LSWDO uban sa pagbalhin sa pisikal nga kustodiya?

Ang BCPC kinahanglang mohatag ug mga kopya sa mosunod nga mga dokumento ngadto sa LSWDO:

- Intake Form para sa Barangay Council for the Protection of Children (BCPC Form Num. 1)
- BCPC Referral Letter / Form (BCPC Form Num. 3)
- Mga dokumento nga gilakip sa BCPC Form Num. 1 ug 3

d. HUMAN SA PAGTUGYAN SA KUSTODIYA

Human mahatag ang pisikal nga kustodiya sa CAR ngadto sa LSWDO, duna pa ba’y buhaton ang BCPC?

Mao kini ang sunod nga aksyon / mga aksyon nga paaboton gikan sa BCPC human mahatag ang pisikal nga kustodiya ngadto sa LSWDO:

Kung ang pisikal nga kustodiya gihatag sa LSWDO tungod kay:	Sunod nga aksyon / mga aksyon nga gipaabot gikan sa BCPC
Human sa kustodiya ug inisyal nga intake sa CAR, nadiskubrehan sa barangay nga dili residente sa barangay ang bata.	Wala na’y dugang aksyon gikan sa BCPC. Ang LSWDO ug ang barangay nga gipuy-an sa bata mao’y mopuli sa pagdumala sa kaso sa CAR.
Dili makit-an sa BCPC ang ginikanan/magbalantay sa CAR	Ang BCPC moapil sa Intervention Conference nga ipahigayon sa LSWDO para sa CAR.
Ang CAR gikonsidera nga “high risk”	Depende sa gikasabutan atol sa Intervention Conference, ang BCPC (og ang ubang hingtungdan) motabang usab sa LSWDO sa pagmonitor sa implementasyon sa Intervention Program para sa CAR.

Kung ang pisikal nga kustodiya ihatag sa ginikanan/magbalantay

Ang BCPC mahimong magpadayon sa pagmonitor sa pag-uswag sa bata aron makita kung gisunod ba sa bata ug sa mga ginikanan/magbalantay ang tambag/giya nga primero gihatag aron malikayan ang bisan unsang maotro nga kalapasan sa bata.

Pagpugong sa usa ka bata nga “at risk” nga mahimong “in conflict with the law” O pagpugong sa usa ka bata nga mahimong “at risk”

Tan-awa ang Chapter 6 para sa posibleng mga programa sa pagpugong nga mahimong ipatuman sa barangay level: (1) pagtabang sa CAR nga malikayan nga mahimong CICL; ug (2) aron mapugngan ang mga bata sa barangay nga mahimong CAR o CICL.

CHAPTER 6

PAGLIKAY NGA MAHIMONG CICL

Unsaon paglikay nga mahimong CICL ang kabatan-onan

Panid 82	6.1 Mandato aron Malikayan ang Pagka-CICL
Panid 84	6.2 Primary ug Secondary Prevention
Panid 85	6.3 Menu sa Mga Prevention Program
Panid 92	6.4 Menu sa Mga Primary Prevention Program
Panid 94	6.5 Menu sa Mga Secondary Prevention Program
Panid 96	6.6 BCPC: Usa ka Mahinungdanong Pwersa aron Malikayan ang Pagka-CICL

CHAPTER 6

MGA PROGRAMA ARON MALIKAYAN ANG PAGKA-CICL

Ang mga intervention program sa mga barangay dili ra para sa CICL.

Adunay lahi-lahi nga mga intervention program aron **mapugngan** ang mga bata nga mahimong CICL. Gitawag kini sumala sa balaod nga primary and secondary interventions, apan mas haom nga tawgon nga mga **“Prevention Program”** niini nga Manwal. (Ang Chapter 3 naghisgot sa tertiary intervention o intervention sa CICL.)

6.1 MANDATO SA PAGLIKAY

MANDATO SA BARANGAY: Pagbutang og mga programa ug serbisyo para sa mga bata!

Ang balaod nagmando sa matag barangay sa:

pagpatuman og mga programa sa hustisya ug kaayohan sa kabatan-onan

paghatag og mga serbisyo nga motubag sa espesyal nga mga panginahanglan, problema, interes, ug kabalaka sa kabatan-onan

paghatod og mga serbisyo nga nagtanyag og sakto nga pagtambag ug paggiya sa mga bata ug ilang mga pamilya

Ang barangay mohimo niini nga mga programa ug serbisyo pinaagi sa BCPC, maski tagsa-tagsa o kauban sa ubang barangay ug sa pakig-alayon sa mga eskwelahan, organisasyon sa kabatan-onan, institusyon nga nagtutok sa kabatan-onan, NGOs, ug uban pang hingtungdan nga ahensya.

Piho nga Tumong:

Paglikay nga Mahimong CICL

Ang usa ka onsa sa paglikay mas maayo sa usa ka libra nga tambal.

Mahimong aksyonan sa barangay ang pagkunhod sa gidaghanon sa CICL pinaagi sa pagpatuman og epektibo nga mga intervention program aron malikayan ang juvenile delinquency.

TIMAN-I

Kritikal ang papel sa barangay sa PAGLIKAY nga mahimong CICL ang bata.

Unsa ang mga prevention program?

Ang mga prevention program mao ang mga kalihokan nga nagpasiugda sa labing maayo nga interes sa bata aron matabangan ang bata nga makalikay sa mga sitwasyon diin sila “at risk” o in conflict with the law.

Aron mapugngan ang mga bata nga makasala, ang barangay kinahanglang mopatuman sa mga PRIMARY o SECONDARY prevention program.

Unsa ang gipasabot sa “pagpasiugda sa labing maayo nga interes sa bata”?

- Pagmugna og mga kondisyon nga mas mapuslanon alang sa pagpakabuhi, pagpanalipod, ug pagbati nga protektado sa bata;
- Pagdasig sa pisikal, sikolohikal, ug emosyonal nga kalamboan sa bata; ug
- Pagpili og mga alternatibo nga manalipod sa pagdako ug paglambo sa bata.

Aron mapugngan ang pagka-CICL, ipatuman ang mga prevention program alang sa:

Mga bata sa kinatibuk-an
Primary Intervention

Children at risk
Secondary Intervention

6.2 PRIMARY UG SECONDARY PREVENTION

Mga PRIMARY prevention program²

Kini ang mga kinatibuk-ang lakang nga nag-atubang sa mga hinungdan sa pagpakasala. Kini nga mga programa makatabang sa pagpugong sa mga bata nga mahimong at risk. Ang maong mga programa (nga naglakip niadtong naglambigit sa adbokasiya ug socioeconomic, panglawas, ug nutrisyon, pagbansay ug serbisyo sa edukasyon) nagpasiugda usab sa pisikal ug katilingbanon nga kaayohan sa mga bata.

Pipila sa giila nga mga hinungdan sa pagpakasala:

- Kakabos
- Kasaysayan sa pag-abuso sa bata
- Pagpasagad sa bata

*Base sa mga hinungdan nga mahimong magtukmod sa mga bata nga in conflict with the law. Gikan sa Chapter 1 (Giving Children in Conflict with the Law a Human Face) sa “Behind the Mask” sa Plan Philippines.

Ang mga primary prevention program gitumong sa:

1. tanang bata;
2. ilang mga ginikanan; ug
3. ang tibuok katilingban.

Unsa ang pipila ka mga primary prevention program nga mahimong ipatuman sa barangay?

Tan-awa ang Seksyon 6.3 ug 6.4 niini nga Chapter.

Mga SECONDARY prevention program³

Kini ang mga lakang nga makatabang sa bisan kinsang CAR o usa ka bata nga huyang ug at risk nga makahimo ug usa ka krimen tungod sa personal, pamilya, ug katilingbanon nga mga sirkumstansya. Kini nga mga lakang, sama sa mga serbisyo sa pagpanalipod alang sa mga bata, gituyo aron malikayan, o mapugngan ang juvenile delinquency.

Kanus-a man ang bata at risk?

Ang usa ka bata at risk kung siya nakalapas sa usa ka ordinansa nga naglambigit sa usa ka juvenile status offense o nakahimo og usa ka kasaypanan o usa ka gaan nga kalapasan (tan-awa ang Chapter 5 sa panid 67), o mao ang:

giabusaran (sekswal, sikolohikal, mental, ekonomikanhon, ug uban pa) ug ang mga ginikanan/magbalantay dili makahatag og proteksyon sa bata;

² Nailhan sumala sa RA 9344 (Rule VI) isip mga “primary intervention” program.

³ Nailhan sumala sa RA 9344 (Rule VI) isip mga “secondary intervention” program.

gipahimuslan (sekswal, ekonomikanhon);

gibiyaan o napasagdan ug dili makit-an ang mga ginikanan/magbalantay;

gikan sa kuyaig o nagbulag nga pamilya ug walay ginikanan/magbalantay;

wala mag-eskwela;

bata sa kadalanan;

membro sa gang;

nagpuyo sa usa ka komunidad nga adunay taas nga lebel sa kriminalidad o pag-abuso sa droga; ug

nagpuyo sa mga lugar nga adunay armadong panagsangka.

Naa ba'y bata sa inyong barangay nga sakop niini nga listahan? Og mao, kini nga bata usa ka CAR naa nanginahanglan sa pagpanalipod ug tabang gikan sa barangay.

Ang usa ka CAR nanginahanglan og espesyal nga makaprotekta ug makapugong nga mga programa aron makunhuran ang peligro nga makalapas sa balaod.

Unsa ang mga pipila ka prevention program (secondary) nga mapatuman sa barangay para sa CAR?

Tan-awa ang Seksyon 6.3 ug 6.5 niini nga Chapter. Kini ang mga gisugyot nga mga programa aron matabangan sila sa paglikay nga mahimong CICL.

6.3 MENU SA MGA PREVENTION PROGRAM

Ang Comprehensive National Juvenile Intervention Program (CJNIP) Framework nagpresenta og menu sa posible nga mga programa nga mahimong ipatuman isip mga PRIMARY o SECONDARY prevention program.⁴

⁴ Giduso sa CJNIP nga mga "Intervention"

Unsa ang pipila ka mga prevention program nga nagsilbi sa mga BATA?

1. Skills training
2. Life skills training
3. Pagtagana sa mga kalihokan sa paglambo
4. Akses ngadto sa pormal ug alternatibong edukasyon sa pagkat-on

Unsa nga mga matang sa skills training ang mahimo nga ipatuman sa usa ka barangay?

Daghang barangay ang nagpahigayon og skills training alang sa kabatan-onan pinaagi sa pag-imbatar sa mga resource persons o pinaagi sa pakigtambayayong sa Technical Education and Skills Development Authority (TESDA) sa ilang kaugalingong inisyatibo.

Pipila ka barangay sa NCR mipaambit nga lakip sa mga programa sa skills training nga gipatuman sa ilang mga komunidad uban sa TESDA, mao ang **call center training**, **cell phone repair**, **t-shirt printing**, ug **basic computer literacy**. Pipila ka mga barangay sa Rehiyon I ang nagpahigayon og mga pagbansay-bansay sa **welding** ug **pagpamanday**.

Ang imong barangay mahimo usab nga makigtambayayong sa mga pribadong grupo ug organisasyon sa pagpatuman sa mga programa sa pagbansay nga mahimong makatubag sa gikinahanglan nga kahanas sa mga lokal nga negosyo.

Kung interesado ang inyong barangay nga mopahigayon og mga skills training program uban sa tabang sa TESDA, mahimong mokontak sa:

TESDA National Office:
Tawaga ang (02) 8877777 (Trunk Line)
Email tesdacontactcenter@gmail.com

TESDA Regional Offices:
Ang listahan sa contact numbers ug regional websites anaa sa www.tesda.gov.ph.

Unsa ang gitudlo sa mga life skills training?

Ang mga life skills training nagpalambo/nagpataas sa positibo nga pamatasan sa mga bata aron mahimong epektibo nga atubangon nila ang mga gipangayo ug mga hagit sa adlaw-adlaw nga kinabuhi.⁵ Lakip sa mga kahanas nga gitudlo sa mga bata mao ang:

- mga kahanas sa pagpamalandong (sama sa pagsulbad sa problema ug kritikal nga panghuna-huna)
- personal nga mga kahanas (sama sa pagkahibalo sa kaugalingon); ug
- interpersonal nga mga kahanas (sama sa komunikasyon).

Ang mga life skills training gitumong ngadto sa pag-uswag sa kinatibuk-ang potensyal sa bata. Sa Rehiyon I, ang usa ka barangay nagpahigayon ug **mga leadership training** alang sa mga bata, samtang ang laing barangay nagpatuman ug mga sesyon sa **values education** o nagpahigayon ug **bible school** para sa mga bata sa bakasyon o ting-init sa pakigtambayayong sa lokal nga simbahan.

Usa ka barangay ang nag-organisa og mga **“boodle fight”** (kauban ang mga bata ug hamtong nga mga barangay volunteers) aron madasig ang team building sa mga kabatan-onan sa barangay ug mahatagan ang mga kabatan-on og lugar nga magiya sa mga responsableng mga hamtong.

Daghang mga giila nga child-friendly nga mga barangay ang nag-organisa (sa pakig-alayon sa mga eskwelahan) nga gender and development (GAD) nga mga kalihokan alang sa mga bata sa eskwelahan.

Ang life skills education nagpalambo sa mga kahanas “nga makapamenos sa mga hinungdan sa peligro ug makapadako sa mga hinungdan sa pagpanalipod.” (<http://www.unicef.org/lifeskills/index>)

Ang “mga gamot sa sekswal nga kapintasan sa Pilipinas masubay sa tradisyonal o kaylap nga mga taras sa sekswalidad ug gender ...”

Ang “mga gamot sa kapintasan sa mga bata ug mga batan-on masubay sa tradisyonal nga mga panglantaw sama sa matsismo ...”

Painted Gray Faces, Behind Bars and in the Streets: Street Children and the Juvenile Justice System in the Philippines (UP-CIDS Project)

⁵ Base sa depinisyon sa “life skills” sa http://www.unicef.org/lifeskills/index_7308.html

Unsa ang mga pananglitan sa mga kalihokan alang sa pagpalambo sa mga bata?

Adunay taas nga listahan sa mga kalihokan nga mahimo sa usa ka barangay aron makatabang sa pagpauswag sa mosunod nga mga bahin sa kalambuan sa usa ka bata:

pisikal

intelektwal

artistiko,
musikal

sosyal

Ang usa ka barangay sa usa ka rural nga lugar nagsuporta sa mga kalihokan sa **school choir** sulod sa ilang minandoan, samtang ang uban pang barangay naghatag og regular nga pagbansay sa mga bata sa **pagtugtog ug mga instrumento sa musika**.

Usa ka barangay gikan sa urban nga lugar ang nagpasiugda og mga **dula sa teatro** sa mga bata sa pakigtambayayong sa usa ka lokal nga nongovernment organization. Sa pakig-alayon sa Sangguniang Kabataan, ang uban pang barangay nagpahigayon og **battle of the bands** diin ang mga bata kabahin sa mga performing groups.

Daghan kaayong barangay ang nagpahigayon og **sports activities** ug paliga panahon sa bakasyon sa ting-init. Ang **mga kalihokan sa pagpananom og kahoy** nga naglambigit sa mga bata gipahigayon usab sa nagkadaiyang mga barangay.

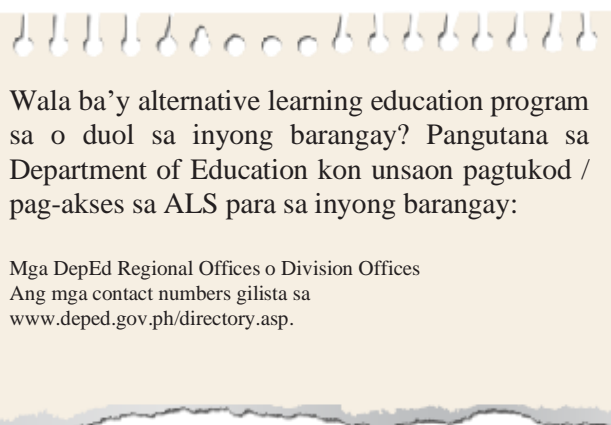
Uban pang barangay ang nag-imbatar sa kabataan nga mokuha og mga **kurso** sa basic swimming ug **disaster preparedness**.

Sa usa ka giila nga rural nga lugar, usa ka grupo sa mga barangay ang hugot nga nagsuporta sa usa ka **school of living tradition** diin ang mga bata gitudloan sa kasaysayan ug pagpreserba sa kultura.

Sa unsa nga paagi makatabang ang barangay sa mga bata nga makakuha og pormal o alternatibong edukasyon sa pagkat-on?

Adunay daghang mga paagi sa pagdasig sa mga bata sa pagtambong sa pormal nga edukasyon o alternatibong mga programa sa pagkat-on. Ubay-ubay nga mga barangay ang nagpatuman og mga programang back-to-school, pinaagi sa paghatag og libreng school supplies ug uniporme sa mga bata.

Kung adunay mga bata nga dili makatungha sa pormal nga pag-eskwela, mahimong dasigon sa barangay ang maong mga bata nga mahimong kabahin sa Alternative Learning System (ALS).

Unsa ang pipila ka mga preventive program nga nagsilbi sa mga GINIKANAN?

1. Parent Effectiveness Seminars (PES)
2. Empowerment and Reaffirmation of Paternal Abilities (ERPAT)
3. Programa sa panginabuhian para sa CICL ug ilang mga pamilya

Mga Parents Effectiveness Seminar (PES)

Ang PES usa ka programa nga gipasiugdahan sa DSWD nga gatutok sa pagtabang sa mga ginikanan para sa tinarong nga pag-atiman sa mga bata. Niini nga seminar, ang mga ginikanan gihatagan og pagkahibalo ug kahanas sa early childhood development, pag-atiman sa panglawas, pagdumala sa pamatasan, ug mga katungdanan sa pagkaginikanan ug gitudloan kung unsaon nga mas masabtan ang pamatasan sa usa ka nagtubo nga bata ug kung unsaon ang paghulma sa bata aron mahimong mas maayo nga pagkatawo.

Lakip sa mga nagkalain-laing modules nga gihatag sa PES mao ang: mga hagit sa pagkaginikanan, pagpabilin sa bata nga luwas gikan sa pag-abuso, ug paghimo og positibo nga kinaiya sa mga bata.

Empowerment and Reaffirmation of Paternal Abilities (ERPAT)

Ang ERPAT usa sab ka proyekto-serbisyo sa DSWD nga naghatag og gibug-aton sa kamahinungdanon sa kahibalo, pamatasan, ug pagpauswag sa kahanas sa mga amahan nga Pilipino sa pagbuhat sa ilang mga papel ug responsibilidad sa pagkaamahan. Nagpahigayon kini og mga sesyon nga nakabase sa komunidad og pagbansay sa mga lider nga mga amahan ug mga boluntaryo sa komunidad aron sila adunay kolektibong aksyon ug partisipasyon sa pagpataas sa mga papel sa mga amahan sa pamilya.

Ang ubang CICL “mobiya sa balay paingon sa kadalanan tungod sa lain-laing rason.”

Unsaon pagpatuman sa imong barangay sa PES ug ERPAT?

Kung ang imong barangay nanginahanglan og tabang sa pag-organisa ug pagpatuman sa PES o ERPAT, mahimo kang mokontak sa LSWDO nga kinaduoloan sa imong barangay. Ang LSWDO mahimong magbansay sa BCPC ug uban pang mga boluntaryo sa barangay (pananglitan ang mga health worker sa barangay) sa pagpahigayon sa PES ug ERPAT sa inyong mga lokalidad.

Ang epektibo ug responsable nga pagkaginikanan “gitan-aw karon nga usa ka mahinungdanon nga estratehiya sa pagpugong sa mga bata nga mahimong in conflict with the law.”

Usa ka NGO (nga adunay mga proyekto sa daghang barangay sa Manila) nagbansay sa mga ginikanan sa responsableng ug epektibo nga mga pamaagi sa pagkaginikanan. Ginapatugbaw sa mga pagbansay ang “mga abusado nga pamatasan sa pagdisiplina nga kinahanglan na undangan sa mga ginikanan,” ug gitudloan ang mga ginikanan nga mogamit hinuon sa “positibong mga pamaagi sa pagdisiplina.” Sa maong mga pagbansay, “nakaamgo ang mga ginikanan nga ang ilang mga naandan sa pagkaginikanan mahimong magtukmod sa ilang mga anak sa dili maayong pamatasan ug maghimo sa mga kalihokan nga antisocial.”

Seeds of Hope, CORDAID nagkutlo sa kasinatian sa Families and Children for Empowerment and Development Foundation (FCED)

Programa nga panginabuhian para sa mga ginikanan

Makatabang sab ang TESDA sa barangay sa pagpahigayon og skills training alang sa mga ginikanan isip paagi sa pagpalambo sa ilang mga kapabilidad sa panginabuhian.

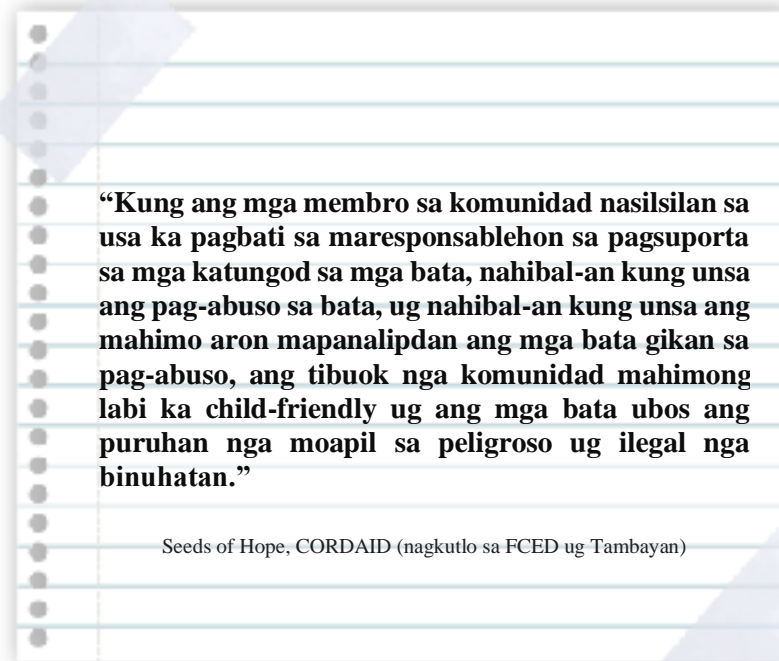
Usa ka barangay nga nakabase sa NCR ang nagpundo og programa sa panginabuhian alang sa mga ginikanan sa komunidad isip usa sa mga lakang niini aron mapugngan nga mameligro o mahimong CICL ang mga bata. Lahi nga barangay ang motaho nga nagpahigayon kini og skills training sessions ilabi na sa mga nag-inusarang ginikanan.

Ang mga bata sa kadalanan gihangyo “sa usa o duha ka ginikanan sa pagtabang sa pagdugang sa kita sa pamilya” pinaagi sa pag-apil sa dili pa o pagkahuman sa oras sa eskwelahan.

Painted Gray Faces nagkutlo sa Childhope Asia Phils.,
“Learning from Facilities on the Edge” (Dec. 1996)

Unsa ang pipila ka mga paagi sa pagpatuman sa mga primary prevention program nga gitumong sa KOMUNIDAD?

1. Pagdugang sa kahibalo sa sitwasyon ug mga balaod sa mga bata
2. Pagbansay/pagpalambo sa kapasidad sa mga boluntaryo sa komunidad
3. Pagporma/pagpalig-on sa:
 - Organisasyon sa katawhan / mga grupo sa pagbantay sa komunidad;
 - Mga organisasyon sa kabataan ug kabatan-onan; ug
 - Ang BCPC

Pagpataas sa kahibalo

Nagkadaiyang barangay ang nagpahigayon ug **orientation sessions** sa katungod sa mga bata ug mga balaod nga may kalabutan sa kabatan-onan, lakip na ang RA 9344 ug RA 7610 (Special Protection of Children Against Abuse, Exploitation and Discrimination Act). Ang ubang mga barangay mihimo og dugang lakang sa pagpasiugda sa child welfare consciousness pinaagi sa pagsaulog sa **bulan sa kabatan-onan** ug **tinuig nga summit sa kabatan-onan**.

Mga boluntaryo sa komunidad, mga watch group

Usa sa kanunay nga gipatuman nga estratehiya sa pagpugong sa CICL naglakip sa pagpalambo ug pagpalihok sa mga boluntaryo sa komunidad nga makatabang sa barangay sa pagtaho sa mga bata nga gidudahang biktima sa pag-abuso, pagpasagad, ug pagpahimulos. Mahimong magmugna ang mga grupo sa pagbantay sama sa proyekto sa Bantay Bayan sa usa ka Barangay diin ang mga boluntaryo sa komunidad nahimong kabahin sa roving patrol aron mamonitor ang nahimutangan sa mga bata sa barangay.

Sa usa ka barangay, ang mga hamtong nga boluntaryo gidestino nga magsilbi isip “amahan” o “inahan” nga hulag sa mga batan-on sa barangay. Ang mga parent figures naghatag og tambag ug giya sa mga bata sa komunidad.

Ang mga boluntaryo sa komunidad mahimo gani nga kabahin sa BCPC nga makahatag og pag-atiman ug pagtabang sa mga bata sa barangay.

6.4 MENU SA MGA PRIMARY PREVENTION PROGRAM

Dugang pa sa mga nalista sa Seksyon 6.3, adunay mga piho nga programa alang sa mga bata aron matabangan sila nga malikayan ang pagka—at risk o mahimong in conflict with the law.

Unsa nga mga programa ang espesipikong nagtumong sa primary prevention?

1. Early childhood care and development
2. Mga serbisyo sa panglawas / edukasyon
3. Mga kalihokan sa pagporma sa mga values
4. Institusyonalisasyon sa mga kalihokan sa mga bata ug kabatan-onan, pananglitan ang kongreso, mga kampo, summit, o mga porum
5. Akses sa mga bata ngadto sa mga organisasyon sa bata ug mga kabatan-onan (pananglitan, SK) ug ubang ahensiya sa gobyerno ug mga ahensiya nga pribado nga naay kalabutan sa sektor sa bata ug kabatan-onan
6. Paghimo og child-friendly nga lugar sa barangay

Early childhood care and development

Ang Early Childhood Care and Development (ECCD) Program usa ka tibuok nga han-ay sa panglawas, nutrisyon, sayo nga edukasyon, sikolohikal, ug uban pang serbisyo nga naghatag sa kinatibuk-ang panginahanglan sa mga bata 0–6 anyos aron mapalambo ang ilang kinatas-an nga potensyal. Uban sa mga programa nga nalakip sa ECCD mao ang mga day care center ug mga supervised neighborhood plays.

Gamit ang lain-laing modules, ang DSWD nagbansay sa mga komunidad sa paghimo sa ilang kaugalingong ECCD. Kung interesado ang inyong barangay sa pagpatuman sa mga programa sa ECCD, kontaka ang LSWDO nga labing duol sa inyong barangay.

Child-friendly nga mga lugar

Sa usa ka barangay gikan sa urban nga dapit, usa ka “playroom” ang gihimo sa barangay hall aron ang mga bata sa komunidad, imbes nga magpabilin sa kadalanan, adunay luwas nga dapit nga istambayanan ug maglingaw-lingaw samtang adunay pagdumala sa mga boluntaryong hamtong (membro sa BCPC).

Usa ka barangay gikan sa rural nga dapit ang nagtukod og “open library” sa barangay hall diin libre ang pagtuon ug pag-akses sa mga libro sa mga bata.

CHECKLIST

MAAYO BA ANG PROYEKTO SA AKONG BARANGAY PARA SA PRIMARY PREVENTION?

- Makapalambo ba kini sa potensyal ug makapalahutay sa kakusog sa usa ka bata aron mapugngan ang bata nga makasala?
- Makapalambo ba kini sa potensyal ug makapalahutay sa kakusog sa usa ka pamilya aron mapugngan ang bisan kinsa nga bata nga makasala?
- Makapalambo ba kini sa potensyal ug makapalahutay sa kakusog sa komunidad aron mapugngan ang bisan kinsa nga bata nga makasala?

Kung imong gitsekan ang BISAN ASA niini nga mga pangutana, ang imong proyekto mahimong isipon nga nagpasiugda sa primary prevention.

6.5 MENU SA MGA SECONDARY PREVENTION PROGRAM

Dugang pa sa mga nalista sa ilalom sa Seksyon 6.3, adunay mga piho nga programa nga makatabang sa CAR nga mahimong in conflict with the law.

Unsa ang pipila ka mga sugyot nga mga prevention program alang sa CAR?

1. Pagpahigayon og mga programa ilabi na para sa CAR sa koordinasyon sa:
 - a. Mga organisasyon sa kabatan-onan;
 - b. Mga organisasyon nga faith-based; ug
 - c. Mga asosasyon/pederasyon sa kabatan-onan
2. Pag-organisar og sistema sa pagduso sa CAR ngadto sa mga social worker para sa psychosocial intervention
3. Iduso ang CAR ug ang iyang pamilya ngadto sa social worker para sa therapy sa pamilya
4. I-report ang CAR sa Special Drug Education Centers
5. Pag-organisar og mga grupo nga magbantay
6. Ipamental ang pag-register sa pagkatawo sa mga barangay

Katungdanan sa BCPC:

Mapanalipdan ug matabangan ang CAR!

Ubang gisugyot nga mga secondary prevention program para sa CAR

 Kung ang bata ...	 Gisugyot nga mga programa
giabusaran (pisikal, katilingbanon, mental, ekonomikanhon, ug uban pa)	☐ pag-organisar og mga grupo nga magbantay nga makamonitor sa mga kaso sa pag-abuso ug pagpahimulos ☐ paghimo ug sistema sa pagtaho ngadto sa LSWDO o sa PNP/WCPD sa mga kaso sa pag-abuso ug pagpahimulos
gipahimuslan (pananglitan, sekswal, ekonomikahon)	☐ pakig-alayon sa mga NGO ug mga organisasyon nga faith-based nga nagtabang sa mga giabusaran ug gipahimuslan nga mga bata
gibiyaan o napasagdan ug dili makit-an ang mga ginikanan/magbalantay	☐ paghimo og sistema sa pagduso sa LSWDO/DSWD ☐ pakig-alayon sa mga NGO ug mga organisasyon nga nakabase sa pagtuo nga nagtabang sa mga gibiyaan o napasagdan nga mga bata

	Kung ang bata ...		Gisugyot nga mga programa
	gikan sa kuyaig o nagbulag nga pamilya (ug walay ginikanan/magbalantay)	☐ pakig-alayon sa mga NGO ug mga organisasyon nga faith-based nga nagtabang ug nagpahigayon sa mga sesyon sa therapy sa pamilya, katakos sa o responsable nga pagkaginikanan, ug uban pa ☐ pakigtinabangay sa LSWDO/DSWD	
	wala mag-eskwela	☐ mga programa sa pagbansay sa kahanas alang sa mga bata ☐ pag-uswag sa ALS ☐ paghimo og mga drop-in center alang sa mga bata sa kadalanan	
	bata sa kadalanan	☐ paghimo og sistema sa pagduso/pag-monitor sa mga bata ngadto sa lokal nga mga awtoridad sa eskwelahan	
	miembro sa gang	☐ paghimo sa mga kampo sa kalinaw ug uban pang mga kalihokan nga nagpasiugda sa malinawon nga interaksyon sa lain-laing gang ☐ paghimo og usa ka conciliation area alang sa mga bata nga adunay mga away	
	nagpuyo sa usa ka komunidad nga adunay taas nga lebel sa kriminalidad o pag-abuso sa droga	☐ paghimo og sistema sa pagtaho sa CAR ngadto sa Special Drug Education Centers ☐ paghatag og seguridad sa mga eskwelahan / day care	
	nagpuyo sa mga lugar nga adunay armadong panagsangka	☐ pakigtinabangay sa LSWDO/DSWD-Regional	

CHECKLIST**MAAYO BA ANG GIPLANO NGA PROYEKTO SA AKONG BARANGAY PARA SA SECONDARY PREVENTION?**

- Makatabang ba ang proyekto sa usa ka CAR, sa iyang pamilya, ug sa komunidad?
- Ang proyekto ba gitumong sa pagpugong sa mga sirkumstansya nga makahimo sa usa ka bata nga huyang nga makigsumpaki sa balaod?
- Ang proyekto ba nagtutok sa mga problemado nga parte nga naglambigit sa bata, pamilya, ug komunidad nga kung ang mga problema masulbad, ang mga kahimtang sa bata mobalik sa usa ka himsog ug naglihok nga kahimtang?
- Ang proyekto ba nga makapugong ug makapanalipod sa kinaiyahan niini?

Kung imong gi-tsekan ang TANAN niini nga mga pangutana, ang imong proyekto usa ka maayong secondary prevention program nga ipatuman sa imong barangay.

6.6**BCPC: USA KA MAHINUNGDANONG PWERSA ARON MALIKAYAN ANG PAGKACICL****Aduna ba'y magamit ug aktibong BCPC ang inyong barangay?**

Ang kada barangay legal nga gimandohan sa paghimo og BCPC. Ang BCPC adunay katungdanan sa pagtabang sa barangay sa pagdumala sa saktong pagpatuman sa RA 9344 ug adunay mahinungdanon nga papel sa pagpugong nga mahimong CAR o CICL.

Aron makonsiderar nga galihok ug aktibo, ang BCPC kinahanglan:

- adunay mga membro nga gilamid sa balaod
- nagbuhat sa mga katungdanan nga gikinahanglan sa balaod
- hatagan sa barangay og working budget

Komposisyon sa BCPC

Unsa ang pipila ka mga katungdanan sa BCPC nga makatabang sa pagpugong o pagtabang sa CICL?

Mga programa alang sa mga bata

- Pagtarok og mga **programa nga nakabase sa komunidad** nga gitumong sa pagpugong sa mga bata nga mahimong in conflict with the law.
- Pagmintinar og **database** sa mga bata sa barangay.

Networking ug koordinasyon

- Ipapartisipar** sa mga institusyon nga nakatutok sa bata, NGOs, eskwelahan, ug ahensya sa gobyerno sa pagplano/pagpatuman sa mga prevention program para sa mga bata.
- Paghimo ug **imbentaryo** sa tanang NGO nga nagserbisyo sa CICL ug palihokon sila isip mga kahinguhaan alang sa epektibong pagpatuman sa RA 9344 nga giamendahan.

Tabang sa mga pamilya

- Awhaga ang hustong pagbuhat sa mga katungdanan sa mga ginikanan.
- Tabangi ang mga ginikanan sa pagkuha sa ekspertong giya ug tambag gikan sa angay nga ahensya sa gobyerno o pribadong ahensiya sa kaayohan.

- c. Pagpahigayon og mga klase ug seminar sa hustong pagpadako sa mga bata ug sa positibo nga relasyon tali sa ginikanan ug anak.
- d. Paghimo ug mga lakang aron mapugngan ang juvenile delinquency ug matabangan ang mga ginikanan sa mga bata nga adunay mga problema sa pamatasan aron makakuha sila ug tambag nga eksperto.

Papel sa Diversion

- a. Tabangan ang Punong Barangay sa paghimo og **mga diversion proceeding**
- b. Tabangan ang LSWDO sa paghimo og **mga diversion program** para sa CICL

Unsa ang pipila ka paagi aron mapalig-on ang atong BCPC?

- Pagdapit og mga boluntaryo sa komunidad
- Pagtigom og pondo gikan sa pribadong sektor
- Pakigtambayayong ug ipaambit ang mga kapanguhaan sa:
 - a. ubang barangay
 - b. mga NGO
- Pagkat-on gikan sa labing maayong gawi sa ubang mga BCPC/barangay

Nanginahanglan ba ka og tabang sa pag-organisar/pagpalig-on sa inyong BCPC?

Daghang ahensya sa gobyerno ang makatabang nimo!

Kontaka ang:

Department of the Interior and Local Government (DILG)

Num. sa Tel. 9250347
 Num. sa Fax 9250361
 Email Add. aapanadero@dilg.gov.ph

Ang DILG mahimong magpahigayon og mga oryentasyon para sa mga organisasyon ug pagpalig-on sa BCPC ug pagpalambo sa Comprehensive Juvenile Justice Intervention Program.

Council for the Welfare of Children (CWC)

Num. sa Tel. 4157985 / 7408864 / 7405490
 Num. sa Fax. 7811040

Ang CWC makatabang sa BCPC sa pagpasiugda ug pagdasig sa katungod sa mga bata.

Juvenile Justice and Welfare Council (JJWC)

Num. sa Tel. (02)9210565 / (02)7945972
 Email Add. secretariat@jjwc.gov.ph

Makatabang ang JJWC sa inyong barangay ug silingang BCPCs para makat-on pa bahin sa RA 9344 nga giamendahan.

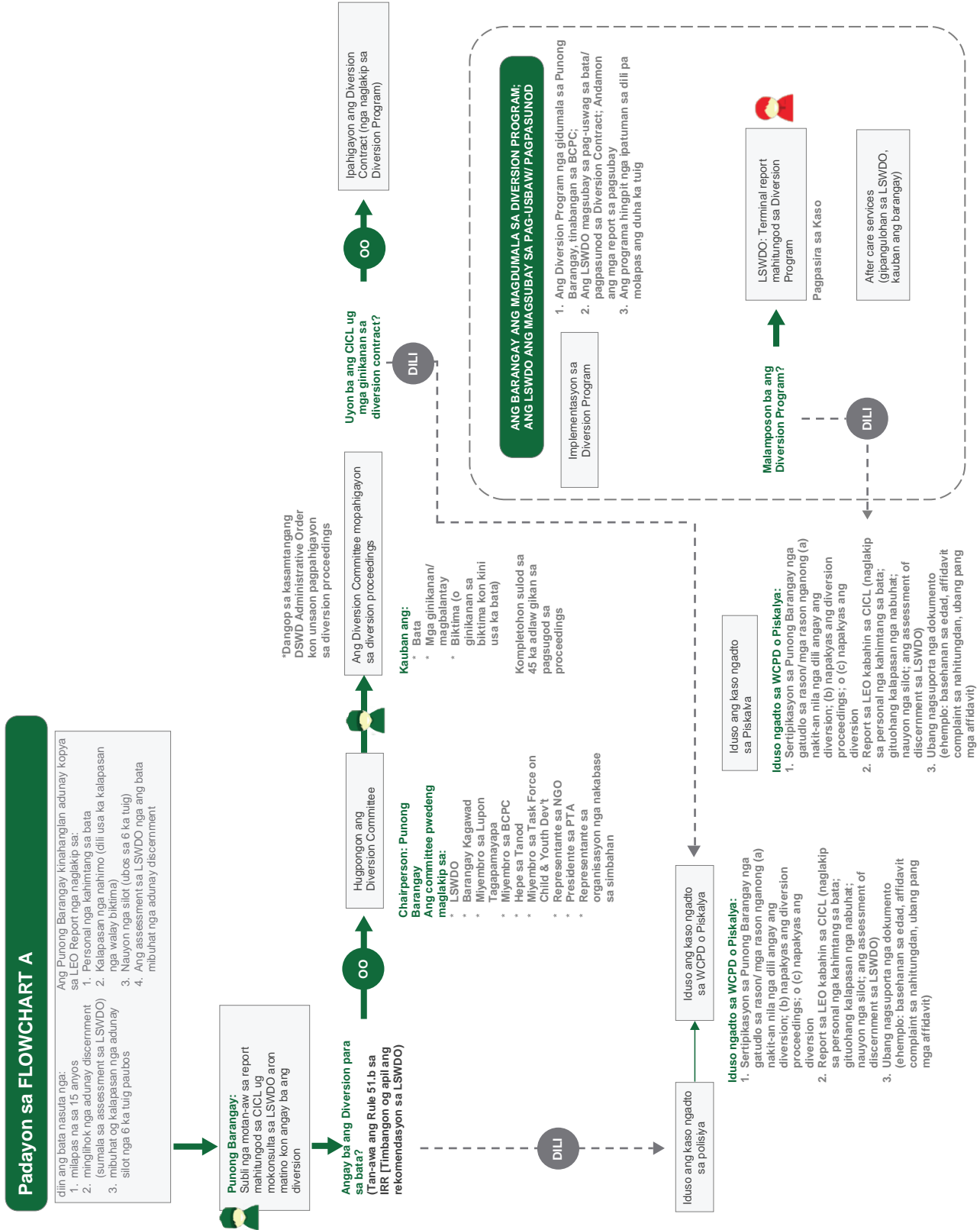
MGA ANNEX

ANNEX C

FLOWCHART C-1

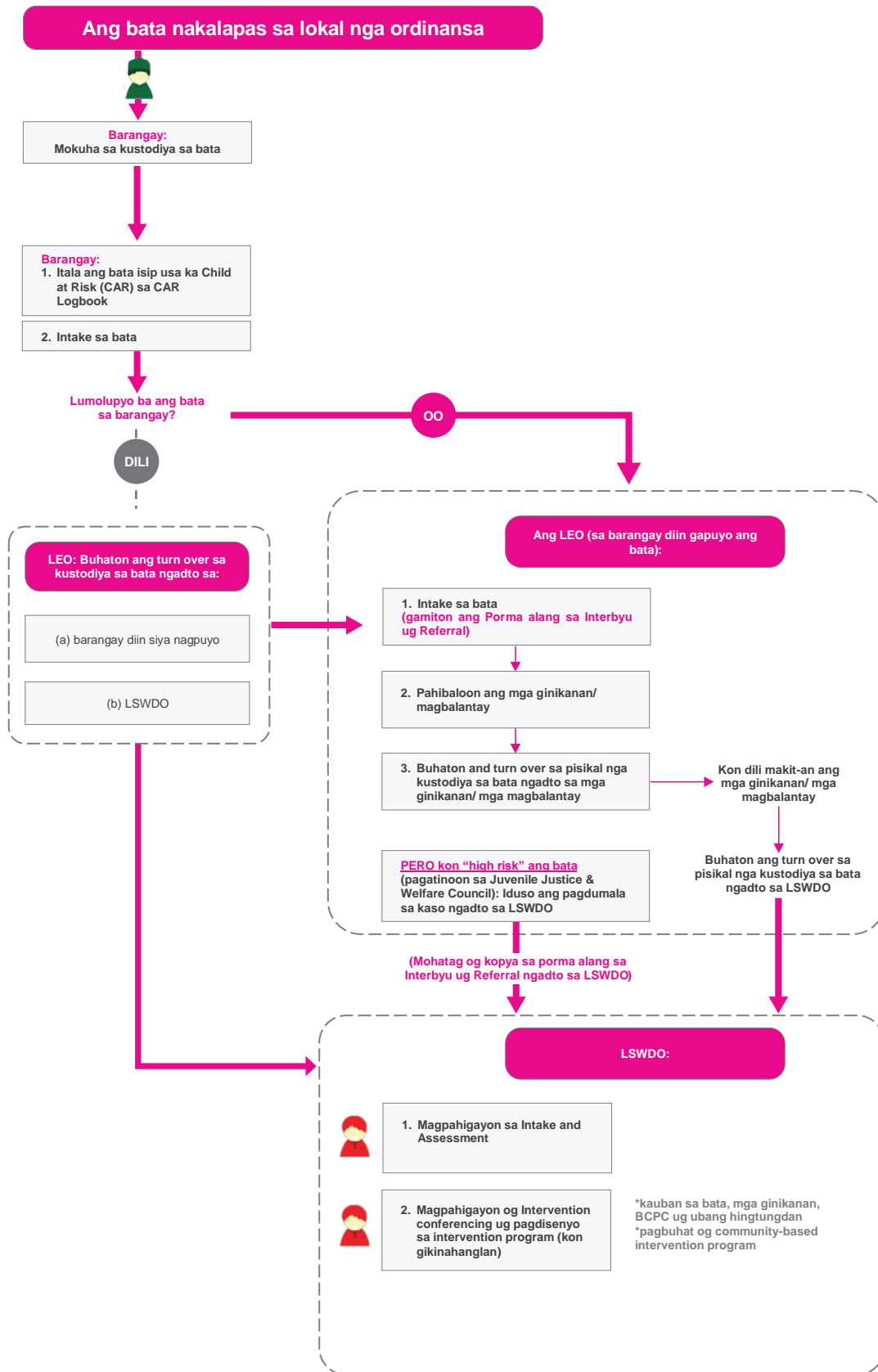
ANG BATA NGA NAG-EDAD OG SOBRA 15 ANYOS UG MIBUHAT NGA ADUNAY DISCERNMENT SUMALA SA ASSESSMENT SA LSWDO (ANG KALAPASAN ADUNAY SILOT NGA DILI MOLAPAS SA 6 KA TUIG)

PARA GAMITON SA KATARUNGANG PAMBARANGAY UG LSWDO

ANNEX D

PAGDUMALA SA USA KA BATA NGA NAKALAPAS OG ORDINANSANG (CHILD AT RISK) PARA GAMITON SA BARANGAY UG LSWDO

ANNEX E-1

BCPC Form Num. 1

Republika sa Pilipinas
Probinsiya sa _____
Dakbayan/Munisipyo sa _____
Barangay _____

INTAKE FORM ALANG SA BARANGAY COUNCIL FOR THE PROTECTION OF CHILDREN (BCPC)

I. Profile sa Bata:

Ngalan: _____ Angga/Alyas: _____ Edad: _____
Sex: _____ Gender: _____ Petsa sa Pagkatawo: _____
Lugar sa Pagkatawo: _____
Puluy-anan: _____
Kinatas-an nga Nakab-ot nga Edukasyon: _____

II. Background sa Pamilya:

Ngalan	Relasyon	Sex	Edad	Estado Sibil	Nakab-ot nga Edukasyon	Trabaho/Kita	Mga Komento

III. Estado sa Kaso:

Kategorya sa Bata nga Nahilambigit: Children in Conflict with the Law (CICL)
 Child at Risk (CAR) [Susihang unsa ang angay]
_____ Gipasagdan _____ Gibiyaan
_____ Nailo _____ Giabusaran

Lugar ug Petsa sa Giingong Kalapasan nga Nahimo:

Kaso/Kalapasan: _____
Ngalan sa Nagdakop nga Opisyal: _____
Opisina sa Nagdakop nga Opisyal: _____
Contact Number: _____
Lugar Diin Nadakpan: _____ Petsa ug Oras: _____

ANNEX E-1 (PANID 2)

Gibuhat karong ika _____ sa _____, 20_____.

Pirma sa Reklamante

Ngalan ug Pirma sa CICL

Ngalan ug Pirma sa Ginikanan/Magbalantay

Nadawat ug gisang-at karong ika _____ sa _____, 20_____.

Ngalan ug Pirma sa Punong Barangay

ANNEX E-2 (PANID 2)

Gibuhat karong ika _____ sa _____, 20_____.

Pirma sa Reklamante

Ngalan ug Pirma sa CICL

Ngalan ug Pirma sa Ginikanan/Magbalantay

Nadawat ug gisang-at karong ika _____ sa _____, 20_____.

Ngalan ug Pirma sa Punong Barangay

ANNEX E-4

BCPC Form Num. 4

Republika sa Pilipinas
Probinsiya sa _____
Dakbayan/Munisipyo sa _____
Barangay _____

BARANGAY COUNCIL FOR THE PROTECTION OF CHILDREN (BCPC) FEEDBACK FORM

Petsa: _____

I. **Ngalan sa Ahensiya/LGU nga Gidusoan sa Bata:** _____

Petsa sa Referral: _____

II. **Impormasyon sa Pagpaila**

Ngalan: _____ Edad: _____

Sex: _____ Gender: _____ Petsa sa Pagkatawo: _____

Kategorya sa Kaso: _____ Child in Conflict with the Law (CICL) _____ Child at Risk (CAR)

Puluy-anan: _____

Contact Number: _____

III. **Serbisyo nga Gihatag**

IV. **Mga Komento**

Giandam sa:

Ngalan, Designation, Pirma

ANNEX F

DIREKTORYO

Contact details aron matabangan ang CICL ug CAR (May 2023)

Ahensiya/Opisina	Ngalan / Mga Ngalan	Numero sa Telepono / Address
Department of Social Welfare and Development (DSWD)	Sec. Rex Gatchalian	Num. sa Tel.: (02) 931-8068 / 931-7916; Num. sa Fax: (02) 931-8191; Central Office, Batasan Complex, Quezon City
Juvenile Justice and Welfare Council (JJWC) – National Secretariat	Atty. Tricia Clare A. Oco Executive Director	Num. sa Tel.: (02) 921-0565 / (02) 921-9065; Email: secretariat@jjwc.gov.ph
Regional Juvenile Justice and Welfare Committee (RJJWC)		
CAR	Leo L. Quintilla Regional Director	Num. sa Tel.: (074) 445-5961 Num. sa Fax: (074) 445-5961; Email: rjjwc.car@jjwc.gov.ph
CARAGA	Mari-Flor D. Libang Regional Director	Num. sa Tel.: (085) 8-342-5619; Email: rjjwc.caraga@jjwc.gov.ph
NCR	Atty. Michael Joseph J. Lorico Concurrent Acting Director	Num. sa Tel.: (02) 8-733-00-10 to 14 Email: rjjwc.ncr@jjwc.gov.ph
BARMM	Atty. Raissa H. Jajurie Regional Director	Num. sa Tel.: (064) 421-5856 Email: rjjwc.armm@jjwc.gov.ph
Region I	Marie Angela S. Gopalan, CESO III Regional Director	Num. sa Tel.: (072) 687-8000 Num. sa Fax: (072) 687-8000; Email: rjjwc1@jjwc.gov.ph
Region II	Lucia S. Alan Regional Director	Num. sa Tel.: (078) 304-05-86 Email: rjjwc2@jjwc.gov.ph
Region III	Jonathan V. Dirain Regional Director	Num. sa Tel.: (045) 8-961-21-43 Local 108; Email: rjjwc3@jjwc.gov.ph
Region IV-A	Barry R. Chua Regional Director	Num. sa Tel.: (02) 807-71-02; Num. sa Fax: (02) 807-71-02; Email: rjjwc4a@jjwc.gov.ph
Region IV-B	Leonardo C. Reynoso, CESO III Regional Director	Num. sa Tel.: (02) 8-525-24-45 Local 110 Email: rjjwc4b@jjwc.gov.ph
Region V	Norman S. Laurio Regional Director	Num. sa Tel.: (052) 8-480-04-25 Email: rjjwc5@jjwc.gov.ph
Region VI	Atty. Carmelo N. Nochete Regional Director	Num. sa Tel.: 0(033) 8-503-37-036221 / (033) 8-337-62-21 Email: rjjwc6@jjwc.gov.ph
Region VII	Shalaine Marie S. Lucero, CESO IV Regional Director	Num. sa Tel.: (032) 8-231-21-72 Email: rjjwc7@jjwc.gov.ph
Region VIII	Grace Q. Subong Regional Director	Num. sa Tel.: (053) 321-30-90; Num. sa Fax: ((053) 321-30-90; Email: rjjwc8@jjwc.gov.ph
Region IX	Riduan P. Hadjimuddin, CESO IV Regional Director	Num. sa Tel.: (062) 991-10-01 Num. sa Fax: (062) 991-10-01 Email: rjjwc9@jjwc.gov.ph

Region X	Ramel F. Jamen Regional Director	Num. sa Tel.: (088) 8-858-81-34; 8-858-89-59; Email: rjw10@jjwc.gov.ph
Region XI	Vanessa B. Goc-ong Regional Director	Num. sa Tel.: (082) 226-28-57 Num. sa Fax: (082) 226-28-57; Email: rjw11@jjwc.gov.ph
Region XII	Loreto V. Cabaya Jr. Regional Director	Num. sa Tel.: Tel. No.: (083) 8-228-20-86; Email: rjw12@jjwc.gov.ph

**BARANGAY COUNCIL FOR PROTECTION OF CHILDREN (BCPC)
LOG BOOK**

Nu m.	Petsa sa Pagduso	Ngalan sa sa Menor de Edad	Edad	Sex	Petsa sa Pagkatawo	Puluy-anan	Kalapasan/Paglapas	Giduso Ni	Nakab-ot nga Edukasyon			Ngalan sa Ginikanan	Gidaghan on sa Anak sa Pamilya	Aksyon nga Gibuhat	Rekomendasyon
									NAG-ESK WEL A	WAL A MAG-ESK WEL A	GRA DO				
1	Mayo 24, 2016	Chavez, Mark Lester	16	M	Nobyembre 19, 1999	1439 Corregidor St., Barangay 2, Quezon City	Physical Injury	PO3 David Dalisay	/		Third Yr	Joselito ug Rosalie Chavez	4	<ul style="list-style-type: none"> Pagpahigayon og Intake Interview sa menor uban ang iyahang mga ginikanan Pahibaw-a ang LSWDO ug PAO Iduso sa ospital para sa medikal/pisikal nga eksaminasyon 	<ul style="list-style-type: none"> Iduso sa WCPO ug LSWDO alang sa maayo nga imbestigasyon/disposisyon sa kaso

JJWC-IEC-003-2023
Knowledge Product No. 3
Revision No. 0
As of May 2023